XXXIV
ANDREVCCI
1733

DE VENERABILI EUCHARISTIA
OPUSCULA THEOLOGICA

ANDREÆ HIERONYMI ANDREUCCI
E SOCIETATE JESU

Illustrissimo, ac Reverendissimo Dño

DOMINO

FRANCISCO MARIÆ
RICCARDI

PROTHONOTARIO APOSTOLICO
è numero Participantium &c.

ROMÆ, MDCCXXXIII.
Ex Typographia Antonii de Rubeis in via Seminarii Romani

SUPERIORUM PERMISSU.

Illme ac Rme Domine
DOMINE.

Acerdoti ad aras operanti Oblationes *fieri ex antiquissimo Ecclesiæ instituto consuevere : Hinc rectè nos monuit apud Gratianum Sanctissimus Pontifex Gregorius Septimus* : Omnis Christianus procu-

ret ad Miſſarum ſolemnia aliquid Deo offerre: *Cum itaque Dominatio tua Illuſtriſſima Sacerdotii primitias divinæ Majeſtati nuper libaverit, meum eſſe intellexi aliquid offerre, quod novo Sacerdoti gratum acceptumque contingeret: Nec ſanè deliberandum diù fuit in rei offerendæ delectu: Habebam in manibus diſſertationes quaſdam de venerabili Euchariſtiæ Sacramento: Has opportuniſſimas cenſui quas Tibi recenti adhuc ab immolandi initio* Oblationis *loco nuncuparem: Quid enim optatius aut magis accomodatum offerrem Viro ad Sacerdotale munus nuper evecto, quàm id quod ad Euchariſtiam, cujus Sacerdos Adminiſter ac Diſpenſator eſt, omni præcipuo in honore habendam ac religioſiſſimè tractandam conducit? Sumus quippè ita à natura comparati, ut quæ ad nos attinent, ea nos magis afficiant, & ea ab aliis pluris fieri velimus, quæ à nobis pluris maximique facienda eſſe judicavimus. Verùm ut rem ingenuè fatear: Quod ipſe tradam* Oblationis *nomen nequaquam implendo eſt: Nam ex S. Thoma* 2. 2. *q.* 86. Oblationes de ſui ratione ha-

bent;

bent, quod voluntariè offerantur: *At ne voluntariè, seù* liberè *ipse offeram facit necessitas quædam qua ad id compellor: Compellit enim me, & ad observantiæ in te meæ vectigal offerendum adigit tum Humanitas tua erga omnes, ac Morum Candor quo imis æquè ac summis Te probas, tum senilis in primo ætatis flore maturitas, qua nihil aliud spectas, quam ut optimum Te atque absolutissimum Rom. Ecclesiæ ornamentum, & Præsidium instituas, tum Pietas in Deum singularis qua Major natu ex nobilissima* RICCARDORUM *gente, in opulenta domo, Principum gratia ac beneficentia subnixa maluisti Sacris te addicere, & Deo bonisque artibus vacare, quàm inter Hæreditarias opes, atque inter lautioris vitæ commoda Familiæ tuæ amplissimæ Principatum obtinere: Accedit etiam necessitatem mihi imponi à Majoribus tuis omni virtutum genere ornatissimis, ac plurimis maximisque in rebus probatissimis, quos inter eminet Illustrissimus Avus tuus* FRANCISCUS MARCHIO RICCARDI *vir fama, & quæ illam peperit virtute immortalis, qui in Legatione*

pro

pro Magno Ætruriæ Duce ad Sedem Apostolicam, aliisque publicis muneribus diligenter, magnificè, ac fideliter administrandis, nihil antiquius habuit quàm Integritatis, ac Religionis officia ut impensè obiret, & pecuniarum vim grandem in Pauperes distribueret: Hoc maximè dives, quòd suam ipse vectigalem Populo fecerit Liberalitatem: Hæc quidem, Illustrissime Domine, faciunt ne voluntariè *seù* liberè *quicquid id est ipse offeram, at nequaquam faciunt, ut* coactè *offeram: Etenim non modò non repugnans, sed animo libentissimo, præsertim Societatis Jesu Alumnus cum sim, Tibi obsequendi necessitati serviam: Tot enim tua ac domus tuæ universæ in nos & in Soc. nostram extant beneficia, ut unicuique nostrum incumbat grati animi significationem sivè scriptis libris, sivè sermonibus, sivè alio quovis observantiæ genere testificari: Accipe igitur, Illustrissime Præsul, dissertationes hasce quocumque eas tandem nomine appellare velis sivè* Oblationis, *sivè grati animi pro acceptis beneficiis* Significationis: *Illud vehementer rogo, ut me Tibi,*

Gen-

Gentique tuæ Illustrissimæ obsequentissimum & fuisse semper existimes, & futurum esse cognoscas.

Romæ è Domo Professi. Soc. Jesu.

Illmæ ac Rmæ Dominationis Tuæ

Humillimus & Addictissimus Servus
Andreas Hieronymus Andreucci Soc. Jesu.

FRAN-

FRANCISCUS RETZ

Præpositus Generalis Soc. JESU.

CUm Librum, cui titulus: *De Venerabili Euchariſtia Opuſcula Theologica* à P. Andrea Hieronymo Andreucci noſtræ Soc. Sacerdote conſcriptum, aliquot ejuſdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint, facultatem facimus, ut Typis mandetur, ſi iis, ad quos pertinet ita videbitur. Cujus rei gratiâ, has Literas manu noſtrâ ſubſcriptas, & Sigillo noſtro munitas dedimus. Romæ xx. Februarii MDCCXXXIII.

Franciſcus Retz.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſtolici.

N. Baccarius Ep. Bojan. Viceſgerens.

IMPRIMATUR.

Fr. Joachim Pucci Sac. Th. Mag. & Soc. Rmi P. Sac. Pal. Apoſt. Mag. Ord. Præd.

DE

DE CULTU, ET VENERATIONE

SANCTISSIMO

EUCHARISTIÆ

SACRAMENTO

EXHIBENDA

DISSERTATIO

Ad majorem Parochorum utilitatem edita.

Atholica, Romanaque Fides cum nos doceat in Venerabili Eucharistiæ Sacramento illum eumdem Deum præsentem esse, quem Pater æternus introducens in Orbem Terrarum, dicit: *Et adorent eum omnes Angeli Dei*; Nostrum unusquisque satis intelligit tanto huic Sacramento honorem, quammaximum esse deferendum, illudque cultu, quem vocant, latriæ *ritè* ut par est adorandum: Præsertim intellectum cum firmet Tridentina Synodus Seff. 13. cap. 5., & can. 6., & manifesta ratio quam latè prosequitur Suarez de Sacram. disp.65. sect.1., ac Bellarminus tom.2. Controv. lib. 4. cap. 29. prorsus idem evincat: Siquidem Deo vero debetur adoratio latriæ; Deuter.6., & Matth. 4. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies*: Christus autem ut est in Eucharistia,

ſivè *in uſu*, ſivè *extra* eſt Deus verus; igitur adorandus eſt cultu latriæ. Ubi animadvertas non temerè à me adjectum fuiſſe ly *Ritè* nam ita huic Sacramento cultum hujuſmodi deferre nos oportet, ut non ſolum Chriſtus ſub ſpeciebus exiſtens, ſed etiam *totum Sacramentum viſibile* ut ex Chriſto, & ſpeciebus conſtat, unico latriæ actu adorandum ſit, & quidem non tantùm *interiori*, ſed etiam *exteriori*, & viſibili cultu: ex Suarez ibid. ac Bellarm. ibid. Ut verò id ab omnibus expeditè, compoſitèque præſtetur viſum eſt mihi nonnulla ex iis quæ Cultui erga divinam Euchariſtiam conferunt, quæque eidem officiunt, paucis perſtringere; etenim non levis momenti ad rem quamcumque peragendam arbitror *Servanda Vitandaque prænoſcere*: Cum autem ex Pontificiis Sanctionibus *Cap. ſanè de celebr. Miſſ.* Ad Parochos, alioſque Eccleſiæ Præſides ſpectet plebem ſuam *frequenter* edocete cultum, ac Venerationem auguſtiſſimo huic Sacramento debitam: Videlicet, ut in eadem Sanctione monet Honorius III., *Ne propter incuriam Sacerdotum divina Indignatio gravis exardeſcat*; opportunum exiſtimavi ad Parochos opus hoc qualecumque dirigere, ut quod religiosè ipſi hactenus exequuntur, conſtanter urgeant, & ab hujuſmodi promovenda Euchariſtiæ Veneratione nunquam animum remittant: Porrò rem omnem tres in partes diſtribuam: In I. agam de iis quæ ad Cultum Euchariſtiæ *de præcepto* ſervanda ſunt: II. de iis, quæ ſunt *de præcepto* vitanda: In III. de iis quę *de conſilio & æquitate* ſervanda, quęque *de conſilio*, *& æquitate* vitanda ſunt.

PARS

PARS PRIMA.

De iis quæ ad Cultum Eucharistiæ de præcepto servanda sunt.

1. SIt Assertio: Tenemur exhibere *interdum* honorem aliquem Venerabili Sacramento, ac propterea non satis est *ex Fide* credere illud cultu, atque Adoratione latriæ dignum esse, sed insuper debemus eidem de facto Cultum hujusmodi tempore opportuno prestare: Probo hoc tum auctoritate, tum ratione; Et quidem *auctoritate* nam Eximius Doctor Suarez disp. 65. de Sac. Sect. 1. expresè asserit dari præceptum *affirmativum* exhibendi *interdum* honorem aliquem huic Sacramento, quod utpotè affirmativum licèt semper obliget, non tamen pro semper, sed tempore opportuno, additque idem Auctor non esse dubium quin tale preceptum sit nobis impositum: *Ratione* Quia hoc Sacramentum nobis datum est, ut illud tractemus, & eo utamur, ergo tractandum est pro illius Majestate, & dignitate: Majestas autem, ac dignitas ipsius non solum exigit ne unquam illi irreverentiam irrogemus sed etiam ut interdum honorem illi, & cultum exhibeamus: Hùc accedit, quòd, ut inquit Bellarminus, licèt non sit primaria ratio institutionis Sacramenti, *ut Christus ibi adoretur*; tamen etiam ista ratio quædam fuit, ut haberemus Christum magis presentem, & ut presentem honoraremus: unde Eusebius Emissenus hom. 5. de Pasch. dicit institutum esse Sacramentum hoc, ut coleretur Christus jugiter per mysterium: ergo sicuti ex institutione Sacra-

menti ad finem nutriendi, & conservandi vitam spiritualem consequitur naturaliter præceptum affirmativum de sumptione Eucharistię: ex de Lug. de Euch. disp. 16. Sect. 1. aliisque, ita ex institutione Sacramenti ad finem licèt non primarium honorandi Christum præsentem, consequitur præceptum de exhibendo interdum hujusmodi honore: Quod sanè primis Ecclesię temporibus ita Fideles observarunt; ut non solùm ipsum Sacramentum in omni pręcipuo honore haberent, sed teste Cardinali Baronio ad annum Christi 57. ipsum communem panem quia ex eo Sacramentum conficitur, aliqua honoris significatione prosequerentur: unde scripsit Tertullianus. *Calicis, aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxiè patimur.*

2. Dubitabis *primo*: An tale præceptum obliget etiam Infideles? ℞. Premittendo aliud esse obligari lege, aliud à legis transgressione excusari; quo posito: dico Infideles obligari lege seu pręcepto honorandi Christum in Eucharistia, nam tenentur legibus naturalibus, & divinis, siquidem Deo, & rationi subduntur: Eosdem tamen excusari aliquando ex eo, quod *per accidens* non fuerit illis in particulari sufficienter proposita veritas Catholica: Hinc tenemur eos corrigere (sicuti etiam ebrios, & amentes) quando pro tempore, & loco non exhibent honoris signa huic Sacramento; *dummodo tamen id facere commodè possimus, & adsit spes fructus*. Ratio est quia illa honoris omissio in tali, vel tali circumstantia etiam facta ab Infideli, absolutè malum quoddam est, licèt non imputetur illi per accidens ad culpam; ergo est materia correctionis, & consequenter &c. Vid. Castrop. de

cor-

correct. disp. 3. par. 4. Opportunè hic succurrit, quod narrat Ribera in vita S. Therefię l. 4. cap. 12. scilicet Sanctam eam fœminam quadam in Urbe cum degeret plures noctes fermè insomnes transegisse præ solicitudine ne occultus aliquis infidelis ad Sacramenti locum minus reverens accederet, imò sepius è lecto surrexisse, ut si quem hujusmodi reperiret, ipsa corrigeret, & injuriam omnem à Sacramento propulsaret: Usque adeo Sanctæ Virgini insederat cura, ne quisquam ab Officio erga tam Venerabile Sacramentum discederet.

3. Dubitabis II: *Quando* obliget tale Prçceptum seù pro quo tempore *determinato* urgeat ejus obligatio? R. designando cum Suarez disp. 65. sect. 1. duplex tempus: Aliud in *generali*: Aliud in *particulari*: Et primo quidem in *generali*: Tunc ajo urgere tale Præceptum, quando talis occurrit occasio exhibendi honorem Sacramento, ut eam prçtermittere sit quidam virtualis contemptus, & moraliter existimetur irreverentia quçdam, & non pura negatio, sed privatio, seù omissio honoris debiti, aut ablatio ejusdem: Explicatur hoc in exemplo Principis terreni; nam licèt non teneamur *semper* illum *positivè* honorare; tamen si ille nobis obviam fiat, si illum conveniamus, si alloquamur &c. tenemur ei reverentiam exhibere, ita ut omissio talis reverentię, meritò censeretur quçdam inhonoratio: imò Lessius de just., & jur. l. 2. cap. undecim. dub. 27. putat committi contumeliam interpretativam ab eo qui aliis honorantibus Principem pretereuntem, illum sine ullo honoris signo impudenter aspiceret: Pariformiter igitur, & multo majori ratione dicendum est respectu Sacramenti; nam licèt Præceptum de ipsius veneratione utpotè affirma-

firmativum non urgeat *pro ſemper* tamen nefas eſſet eam venerationem omittere in ejuſmodi opportunis circumſtantiis: Adde quod ſi *publicè* in talibus opportunitatibus omitteretur veneratio, haberetur peccatum etiam ratione ſcandali: imò ſi frequenter id fieret ſuſpicionem poſſet alicujus Infidelitatis, vel erroris generare Ex Suarez loc. cit. Deinde *in particulari*. Tunc ajo Circumſtantias opportunas exigentes Sacramenti venerationem occurrere, ac propterea tunc in particulari urgere Præceptum venerationis. I. Quando accedimus ad Sacrificandum. II. Quando quis Sacram Communionem ſuſcipere vult. III. Quando hoc Sacramentum proponitur ab Eccleſia adorandum v. g. cum elevatur in Miſſa &c. IV. Quandocumque Sacramentum nobis præſens ſit, ut cum in publicis Proceſſionibus per vias circumagitur, vel ad infirmos deportatur, vel in aliis ſimilibus caſibus nobis occurrit: Et quidem hæc ſpecialiter tempora deſignantur non ſolum ex ratione quam ſingulis deſignatis temporibus annectit Suarez loc. cit., ſed etiam ex auctoritate PP. idem ſentientium, ex praxi Eccleſiæ, & ex Sanctionibus Canonicis præſertim cap. ſanè de celeb. Miſſ. aliiſque juribus: unde Odo Pariſienſis in Synodicis Conſtit. cap. 5. expreſsè ait: *Frequenter moneantur laici*, ut *ubicumque viderint deferri Corpus Domini ſtatim genua flectant*, *tanquam Domino Creatori ſuo*, *& junctis manibus quoaduſque tranſierit orent*: quæ ſanè monitio Deo quàm grata ſit, ex eo Parochi facilè colligent, quòd Angelorum exercitus in Euchariſtiæ myſterio, uti teſtantur S. Chryſoſt., & S. Greg. apud Salmeronem l. 9. tr. 2. Chriſto miniſtrant diſponendo ſcilicet mentes hominum ad reverentiam, & ſum-

ſummum cultum præſtandum ipſi Domino in myſterio contento.

4. Dubitabis. III. *Quomodo* veneratio ſeu adoratio exhibenda ſit Divino Sacramento? ℟. Supponendo ex Leſſio de juſt. l. 1. c. 38. d. 1. Adorationem propriè nihil aliud eſſe, quàm *honorem externo corporis geſtu exhibitum*, ut genuflexione, capitis apertione, inclinatione, corporis in terram proſtratione &c. his enim, & ſimilibus modis alios honoramus; teſtamur enim noſtram ſubmiſſionem, & alterius excellentiam: Itaque adoratio propriè in externo illo geſtu, quatenus eſt Signum internæ æſtimationis, reverentiæ, & ſubmiſſionis erga alterum, & conſequenter illius quoque excellentiæ: Notandum tamen eſt, quòd ſi per externam illam ſubmiſſionis notam intendat quis alteri ſe ſubmittere tanquam Deo, & teſtari ejus divinitatem erit cultus latriæ. Si intendat alteri ſe ſubmittere tanquam amico Dei, erit Cultus Duliæ &c. Unde Adoratio non ſolùm ſupponit actum, & affectum internum, ſed ab eodem diverſificatur, & ab eodem provenit ut ſit Cultus latriæ potius, quàm Duliæ &c.

Notandum etiam eſt II. Quod ſignum externum v. g. genuflexio habet ex duplici capite eſſe Signum Reverentiæ, & æſtimationis internæ: I. Ex eo quòd talis nota ſit vel per legem vel per conſuetudinem patriæ inducta ad ſignificandum reverentiam. II. Ex eo quòd homines hic, & nunc interpretentur ejuſmodi notam ſeu actionem fieri ex quadam interna reverentia, & æſtimatione Perſonæ quæ tamen interpretatio videtur inniti aliqua Patriæ conſuetudine.

5. His poſitis ac notatis. Dico ſic: Tenemur exhibere reverentiam atque adorationem Euchariſtiæ

hoc

hoc modo : Scilicet : honorando illam non solùm Spiritu , seù interno affectu , v. g. per actus fidei divinæ , Spei , Charitatis , Pœnitentiæ &c. sed etiam externo corporis gestu aliisque Signis adhibitis ex intentione testificandi nostram submissionem Deo homini vero ibidem latenti ac præsenti : unde S. Cyril. Hier. Catech. 5. mystag. *Accede* , inquit , *pronus adorationis in modum* , *& venerationis* : Hæc autem externa signa ea esse debent quæ vel lex vel consuetudo ad reverentiæ significationem instituit , quæque Homines hic & nunc interpretantur ad reverentiæ significationem fieri : Ad cavendam verò superstitionem , rectè monet Suarez , *publicè* servandos esse uniuscujusque Ecclesiæ usus : *secretò* verò unusquisque illis actibus uti potest , qui & nullo modo indecentes sint , & ad humilitatem , & reverentiam ostendendam , & unicuique ad devotionem excitandam accomodati videantur : Præclarum hac in re sicut cæteris piis in rebus nobis reliquit exemplum fælic. record. Eminentissimus Card. Ptolemæus, qui sicut refertur in ejus Oratione funebri , *ut Sanctissimum Christi Corpus venerari & die posset , veritus ne si in Odæum diverteret molestiam domesticis afferret aliquam , genibus ante Cubiculi fenestellam positis unde in proximam ædem Virginis à via dictæ prospectus erat , latentem Deum adorabat* ; *Nunquam sanè ingeniosior quam cum ita pius* .

6. Dubitabis IV. Quale peccatum sit huic præcepto affirmativo de veneratione Sacramenti non satisfacere ? ℟. *Per se loquendo* esse peccatum mortale : Ratio est quia omne peccatum quod est contra graves virtutes v. g. Theologicas , vel Religionis virtutem , vel justitiam , vel Charitatem proximi &c. est *per se* pec-

peccatum mortale : ita Azor. tom. 1. lib. 4. instit. moral. cap. 9. quest. 8. Sanchez lib. 1. in decal. cap. 1. Tamburinus l. 1. cap. 1. §. 2. aliique communiter : At qui non satisfacere pręcepto affirmativo de Veneratione Sacramenti est peccatum contra virtutem Religionis, siquidem hæc obligatio venerandi Sacramentum nascitur ex intrinseca connexione talis actus cum honestate talis virtutis supposita institutione Sacramenti; ergo non satisfacere tali præcepto est *per se* Peccatum mortale : Hinc gravissimè se offensum ostendit Deus in hominem qui cultum, ac venerationem ab hoc Sacramento contendebat removere; nam Thomas Waldensis testis oculatus tom. 2. cap. 63. scribit Sartorem quemdam hæreticum publicè in Ecclesia S. Pauli Londini in judicio coram Archiepiscopo, & aliis Prælatis constitutum dixisse, digniorem esse araneam cultu, ac reverentia, quam Eucharistiam, & continuò de alto tecti culmine horribilem araneam directo filo ad os ejus properasse, ac vix multorum manibus prohibitam ne ingrederetur : ita apud Bellarm.

7. Advertas me dixisse *Per se* esse peccatum mortale non satisfacere præcepto &c. Nam *per accidens* est dumtaxat *veniale* omittere talem venerationem ob negligentiam aliquam secluso formali contemptu, & scandalo : Ratio est quia Parvitas materiæ facit, ut talis omissio licet de se sit gravis, tamen non semper habeat gravem deordinationem : ita Suarez de Sacr. disp. 65. sect. 1. ubi rectè addit posse dari casum ut talis omissio nulla sit culpa v. g. si vel propter naturalem inadvertentiam, vel ob urgentem necessitatem involuntaria censeatur : At caveant Christiani ne facile

 sibi

ſibi perſuadeant ibi eſſe *parvitatem* Materiæ, ubi re vera ex communi ſenſu timoratorum virorum adeſt *Gravitas*, imò curent imitari nunquam ſatis laudatum Sanctum Carolum, qui ut habetur lib. 8. c. 4. vit. Nihil quod ad divinum cultum pertineret minimum eſſe, aut parvi faciendum exiſtimabat, licèt illud minimi à vulgo fieret, aut negligeretur.

8. Hæc quidem de præcepto naturali, ac divino Adorationis ac Venerationis erga tam *ineffabile Sacramentum*; Supereſt autem illud advertendum Aliqua eſſe de præcepto vel Conſuetudine Eccleſiæ inſtituta quàm maximè conducentia ad reverentiam, & Cultum tanti Sacramenti, quæque propterea omninò ſervanda ſunt: Hæc porrò ſtatim ſubjicio. I. Admirabile hoc Sacramentum aſſervandum eſt clave obſeratum in Sacrario cujuslibet Eccleſiæ parochialis ſub fideli cuſtodia: ex Trid. ſeſſ. 13. cap., & can. 7., & in cap. *Sanè* de celeb. miſſ. cap. *ſtatuimus* de *Cuſt. Euchar*. &c. Notentur ly *Clave obſeratum*, & ly ſub *fideli cuſtodia* tum propter varias Conſtitutiones Eccleſiaſticas, ac plura iterata Edicta Supremæ Inquiſitionis, tum propter Zelum quem unuſquiſque habere debet ne Sacramento irreverentia irrogetur, qua in re videas egregium facinus apud Famianum Strada de Bello belgico decad. 1. l. 9., ibi enim reperies virum qui argenteam pixidem manu elata per media Sacrilegorum arma aſportavit, ut Sacramentum ab hæreticorum contumeliis vindicaret. II. Quod non niſi Summus Pontifex poſſit concedere licentiam aſſervandi hoc Sacramentum extra Eccleſiam Parochialem, & Religioſorum domum, ſiquidem frequenter alibi aſſervari non poteſt ea decentia & honeſtate qua par eſt: ita ex Caſtrop.

Castrop. de Sacr. tract. 21. p. 8., & ex Decr. Congreg. Card. quod referunt Praxis nova Episc. 2. p. c. 3. Genuens. in praxi Archiep. Neap. cap. 92. Barbosa de pot. Episc. 2. p. allegat. 23. n. 8. &c. Hinc neque de licentia Episcopi *regulariter* potest asservari SS. in Sacellis privatis Nobilium. An verò possit in aliquo casu Episcopus facere hanc concessionem ex recta ratione interpretante voluntatem Superioris pendet ex eo quòd benè tractat Cajet. ac Sylvester verb. *dispensatio*, & Suarez l. 6. cap. 14. de legibus: Mihi certum videtur id posse ab Episcopo concedi tum quando necessitas magna id postulet, & sit impotentia adeundi Pontificem, tum quando alicubi ea vigeat consuetudo, quæ sanè est optima legum interpres. III. Quòd hoc ineffabile Sacram. non asservetur in Choro Monialium sed in Ecclesia exteriori: ex Decr. Concilii Trid. sess. 25. de reg. cap. 5. immò Barbosa in Collecta: 5. V. *moniales* refert Sacram Congregationem censuisse Clavem custodiæ S. Eucharistiæ non committi debere Monialibus, sed retinendam semper penes Sacerdotem ad quem spectat illam ipsis administrare: quod item notavit Tambur. d. 24. de jure Abb. q. 2. n. 5. quamvis verò non defuerit qui existimaverit non fieri contra hanc legem si Eucharistia asservetur à Monialibus tum in Ecclesia exteriori, tum simul in Choro; rectè tamen improbatur à Castropalao talis existimatio, siquidem finis intentus à Concilio videtur esse ut auferatur consuetudo asservandi Eucharistiam extra Ecclesiam, quæ consuetudo olim invaluerat apud veteres Fideles, qui Eucharistiam domi retinebant ac secum gestabant prout de S. Satyro Fratre scribit S. Ambrosius. IV. Quòd hoc Sacramentum non deferatur *publicè sine lumine*;

mine; ita ut graviter peccarent Parochi *ex Castrop.* Si in hoc deficerent: tum quia id statuitur verbis satis gravibus, & ad finem pariter gravem augendi ex hoc apud omnes fidem, & devotionem in cap. *Sanè de celeb. Miss.* tum quia ibidem injungitur Prælatis ne hujus mandati differant graviter punire transgressores *si & ipsi divinam*, & *Apostolicam velint effugere ultionem*: Dixi *publicè*; nam tempore pestis, & cum Infirmus longè abest ab Ecclesia, scilicet per leucam, *inquit Castropalaus*, potest deferri in sinu Sacerdotis *Secretò*: item posse in necessitate omitti gestationem luminis docet Gobatus tract. 4. v. g. si deferenda esset Eucharistia per Urbes hæreticas: Certè S. Franciscus Salesius ut accepimus ex ejus historia, priusquam crearetur Episcopus solebat per tales Urbes deferre sacram hostiam, sub vestibus abditam, sine ulla alia exteriori cæremonia, nisi quòd majore quam aliàs gravitate, ac modestia incederet. V. Quòd hoc Sacramentum non in parietibus ut olim; sed in Tabernaculo affabrè facto; ac decenter pro facultatibus Ecclesiæ intrinsecè, & extrinsecè ornato, cum serica veste utrobique nec non cum Pyxide argentea intrinsecus inaurata, & sub se corporalem pallam benedictam habente asservetur: ita ex variis Ecclesiæ Sanctionibus apud Pacem Jordanum l. 8. tit. 3. Hinc S. Carolus ut habetur l. 8. vitæ cap. 4. severissimè præcepit ut Divina Eucharistia non in parietibus, sed in *Ara maxima* in Ecclesiis Collegiatis, Parochialibus, & Monialium custodiretur. In Cathedralibus, scilicet, non est servanda in ara maxima propter functiones Pontificales, quæ fiunt versis renibus ad Altare. VI. Quòd ante hoc divinum Sacramentum die, noctu-

noctuque sit lumen accensum : Id enim licèt nullo *communi* jure scripto præceptum sit, ut inquit eruditissimus Castropalaus, tamen ex laudabili consuetudine legitimè introducta observari debet quoad fieri potest. Et quidem adeo observari debet; ut hanc consuetudinem habere vim præcepti universalis affirmet Sà V. Eucharistia: undè nisi Paupertas Ecclesiæ Parochialis excuset *juxta Henao* peccaretur graviter; nisi lampas accensa servaretur ob graviter culpabilem negligentiam per integrum diem, vel per aliquot integras noctes, non autem per *horam tantum*: Putat autem talis dictus Auctor dari in casu paupertatis excusationem; quia in tali casu prævalet necessitas asservandi consecratas Hostias pro Infirmis: Hæc autem obligatio afficit Sacristas, & in eorum defectu Rectorem Ecclesiæ: Ex C. unic. de Sacrista apud Henao d. 16. contra Quintanadvenas. Qua in re optimè, atque eruditè disserit Theophilus Raynaudus tract. de Euchar. cap. 5. *ad finem*: Et quidem sicuti ante arcam Testamenti semper lucebat Candelabrum *Exod. cap.* 5., ita par est in signum venerationis, ac reverentiæ ut ante divinum hoc Sacramentum die noctuque lampas luceat: quod in Diœcesi præcepit mandavitque servari S. Carolus, & ferè in omnibus Synodicis Diœcesum constitutionibus sancitur. VII. Quod hoc Sacramentum non deferatur ad Infirmos qui nequeunt illud suscipere, saltem ut ab iis adoretur: ex prohibitione S. Pii V., & Congreg. Concil. apud Tamb. tametsi autem Delgadillo de hac prohibitione dubitet, tamen in praxi ita servandum esse docet de Lugo l. 1. resp. moral. dub. 11. VIII. Quod hoc Sacramentum non Exponatur Venerationi publicæ in aliquibus particula-

ribus

ribus Ecclesiis v.g. Confraternitatum sine *expressa Ordinarii* licentia : ex Decret. S. C. apud Nicolium *verbo Euch.* Vide Dianam coord. tom. 6. tr. 1. ref. 31., quoad expositionem in Eccl. Regularium.

9. Præterea ex *Pace Jordano t. 1. l. 3. tit. 3. de Euchar.* tenentur Episcopi in festo Corporis Christi Solemnem Processionem ad præscriptum, & normam Cæremonialis Episcop. par. 2. cap. 33. singulis annis instituere, ac per se ipsos nisi grave ac legitimum subsit impedimentum Sacratissimam Hostiam manibus devotè, ac reverenter gestare. Immo juxta citatum Authorem opus est ut Episcopi præter Solemnem eam Processionem curent SS. Sacramentum decenter per totam Octavam publicè in Altari proponi dum Officia divina peraguntur, quibus ipsemet Episcopus, inquit cit. Auctor, deberet interesse matutinis, ac vespertinis saltem horis, ut ad Pastoris *exemplum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos* erga *communem Dominum, & Redemptorem pro tam ineffabili, & planè divino Beneficio, quo mortis* ejus *Victoria*, & *triumphus repræsentatur*, Trid. sess. 13. c. 5.

10. Res hujusmodi conducentes ad cultum SS. Sacramenti incredibile est quanti fecerit, & quàm studiosè eas servaverit Augustissima Imperatrix ELEONORA Neoburgica Invictissimi Regnantis Imperatoris, Regisque Catholici CAROLI VI. Mater omnibus prorsus virtutibus, ac præsertim pietate ornatissima: Hæc quippè Princeps Fœmina magnopere curabat, ut supellex omnis Sacramenti usui, ac ministerio destinata pretiosa esset, elegans, ac nitidissima; Vidisses Reginarum, Regum, atque Imperatorum

rum Matrem, & Conjugem jam acu pingere, jam sericis vestibus aureos, argenteosque flosculos intexere, jam linea Altarium tegumenta scitè abstergere, ac perpolire, ut Austriæ, Hungariæ, aliarumque Provinciarum Templa haberent abundè, quæ in Eucharistiæ cultum, & ornatum conferrent, adhiberentque: Nescias tali spectaculo magis ne Cœlum plauderet, an Tellus superbiret: Et hæc quidem ut supellectili sacræ candor æquè inesset, ac nitor: Ut verò ante Divinam Eucharistiam continuò lampas lucesceret negotium dederat constitutis ad id viris ut sedulò providerent ne ardens unquam flamma deficeret: quinimo aliquarum ipsa lampadum curam ad se avocaverat: ex quo factum est, ut intempesta nocte vigilem Imperatricem clàm nonnulli intuentes conspexerint post aliquas ante Eucharistiam porrectas preces ipsam regali manu oleum lampadibus infundere, vitrum tergere, ellychnium componere, ac demum scopis pavimentum everrere: Tunc scilicet Mulierem fortem dixeris quammaximè se probasse, cum operata consilio manuum suarum Regiam, atque Imperialem Majestatem longè infra Divinam esse, & sentiret, & demonstraret. Processioni Corporis Christi, in qua Divinum Sacramentum per vias, & loca publica circumfertur reverenter intererat pedes cereum accensum manu præferens; nec solemniori dumtaxat ejus Diei Processioni, sed omnibus, quotquot per *Octavam* circumlato Sacramento Viennæ instituebantur, supplicationibus aderat, nunquam patiens aut cæteros exemplo suo destitui: aut se tantorum bonorum communione fraudari. Habent Ecclesiarum Præsides in Principe Fœmina omnium maxima quod admirentur,

tur,

tur, habent quod imitentur: Non pigeat Episcopos, & Parochos eò contendere, quo sanctè præivit AUGUSTA. *Vid. Ceva in Vit.* cap. 21.

PARS SECUNDA

De iis, quæ ad Cultum Eucharistiæ de præcepto vitanda sunt.

1. CAsus est: Parochus cum viderit aliquos obloquentes in Ecclesia coram SS. Sacramento publicæ venerationi exposito acriter eos, ac paternè correxit enuncians ipsos Reos fore culpæ mortalis, si ita obloqui pergerent: qua correctione illi perterriti sicuti à loqutione tunc abstinuerunt; ita deinde Theologum interrogarunt: An verè sit Reus culpæ mortalis, qui confabulatur in Ecclesia coram SS. Sacramento Venerationi exposito de rebus indifferentibus? Quæritur proindè quid respondendum sit?

2. ℞. Pro resolutione adducam primò rationes pro parte negativa, deinde proferam quid sentiendum sit; postremo rationibus adductis satisfaciam: Et primò quidem videtur quòd confabulari in Ecclesia coram SS. Sacramento &c. de rebus indifferentibus non sit Peccatum mortale: Ratio est I. Quia peccatum mortale non est asserendum sine gravi causa, undè Gabriel in 4. dist. 5. ar. 2. sapienter monet quòd *Theologi non debent esse faciles ad asserendum aliquas actiones, vel omissiones esse peccata mortalia*: imò S. Thom. quodlibet 9. q. 7. art. 5. ità pronunciat -- *Periculosè determinatur aliquid esse peccatum mortale, nisi expressa*

pressa veritas habeatur: Præsertim cum tritum sit apud Doctores axioma *Quod nulla lege statuitur id nos asserere non debemus* : *Ex cap. legatur* 24. q. 2., & cap. 2. *de transf. Episcop.* Cum autem nulla lex sub gravi culpa vetet confabulationes ejusmodi coram Sanctissimo, nec expressa veritas habeatur affirmandi tales Confabulationes esse peccatum mortale, sequitur illas non esse peccatum mortale.

2. Quia sicuti ratio blasphemiæ, *ex Sanchez l. 1. mor. c.* 32. ita ratio irreverentiæ non est tam desumenda ex natura actionis secundum se sumptæ, quam ex respectu ad Judicium commune hominum interpretantium, vel non interpretantium hìc, & nunc Deum vilipendi, vel gravi contumelia affici : Cum autem actio confabulandi nec secundùm se sumpta; nec secundùm Judicium commune hominum habeat esse quid graviter irreverens, & contumeliosum Deo; sequitur quòd non sit graviter peccaminosa : Quin imò ex consuetudine introducta confabulandi, cum homines communiter interpretentur per eam actionem nullam fieri irreverentiam, nullum ferè ea actio erit peccatum.

3. Quia si confabulari coram SS. Sacramento esset peccatum grave, multo magis tale esset aliquid indecens *per se* agere circa hoc Sacramentum vel *immediatè* ut effundendo illud, aut projicendo in terram, vel *mediatè*, ut immundè habendo vasa, aut vestes, & res alias ad cultum hujus Sacramenti deputatas, item possent peccati argui, qui accedunt ad illud suscipiendum accincti ense : item fœminæ, quæ ad Eucharistiam suscipiendam accedunt sumptuosis vestibus, ac parum ad modestiam compositis : Hæc autem non

D cen-

censentur esse peccata tum quia lex prohibens effusionem &c., & immunditiam vestium &c. est lex dumtaxat pœnalis, imo ejus pœnæ non sunt ferè in usu, neque incurruntur ex obligatione donec à Superiore non imponantur, ut notat Suarez, tum quia Doctores v. g. Diana par. 3. tit. 2. resol. 30. &c. sequentes Joann. Sanchez ajunt esse decens quòd Equites Hierosolymitani, aliique ex ordine militari accedant ad Communionem cum armis ad latus accinctis; Tamburinus verò in tract. de Eccl. præc. cap. 10. non audet condemnare peccati eas fœminas, si ea ornamenta in tali circumstantia adhibeant absque ullo fine pravo, sed more patriæ &c. Ergo &c.

III. Nihilominus dicendum est cum distinctione: Vel enim talis confabulatio de rebus indifferentibus coram SS. Sacramento fit ex directa, ac formali intentione irreverentiæ, & ad significandum non oportere differentiam facere inter talem circumstantiam, & aliam quamcumque communem: Vel fit quasi materiali voluntate, ut sic dicam, volendo scilicet illam confabulationem, & consequenter *per se loquendo*, ac seclusa ignorantia, vel alia causa excusante, volendo quicquid est connnexum cum tali confabulatione, licet id directè non intendatur.

4. Hac distinctione præmissa: Dico I. Confabulatio coram SS. facta *primo modo*, ex tali directa intentione est intrinsecè mala, & est culpa mortalis, ac gravissima: ita Suarez l. 1. de relig. lib. 3. cap. 1., & comm. Ratio est quia quod procedit vel ex contemptu, vel ex odio ipsius Dei est peccatum semper gravissimum: Cum autem talis confabulatio facta ex tali directa intentione procederet ex contemptu Dei laten-

tis

tis in Sacramento, ſequitur &c. Hinc S. Thom. gravius, atque enormius judicat peccatum illius, qui projiceret hoc Sacramentum in lutum, quàm illius qui cum conſcientia peccati mortalis ad hoc Sacramentum accedit, & rationem dat, quia ille hoc faceret *ex intentione* injuriam faciendi huic Sacramento, quod non intendit peccator indignè Corpus Chriſti accipiens 3. p. q. 80. art. 5.

5. Dico II. Confabulatio facta *ſecundo modo* & *ſine neceſſitate* coram Sanctiſſimo Sacramento eſt peccatum, & habet malitiam Sacrilegii; non eſt tamen hæc malitia ſemper mortalis, ſed potiùs frequenter eſt venialis niſi ſpecialis prohibitio Eccleſiæ interveniat, & niſi ſit tam longa confabulatio, tam audax, tam ſtrepitoſa, ut prudenti Judicio gravem injuriam Sacramenti continere cenſeatur: ita collig. ex Suarez tom. 1. l. 3. de Relig. cap. 7.

6. Prob. I. Eſſe *peccatum*; Nam talis actus licèt *de ſe* non ſit malus, nec ſit *ſpecialiter* prohibitus fieri coram *Sanctiſſimo* ex jure poſitivo; (in jure enim ſolùm reperio prohibitiones generales confabulandi in loco Sacro, quæ an ſint veræ, & rigoroſæ prohibitiones pro omni circumſtantia infra attingam num. 12.) tamen factus ex voluntate, & *ſine neceſſitate* coram illo; continet virtualem contemptum illius, ut infra oſtendam n. 8., & ideò non ſit ſine ejus irreverentia: undè ex natura rei & independenter ab intentione operantis, atque à prohibitione poſitiva Eccleſiæ, talis confabulatio eſt peccatum: habet verò malitiam Sacrilegii: Siquidem omnis injuria, omnis irreverentia, omnis temeratio Sacramentorum Sacrilegium eſt: ex comm. apud Leſſium l. 2. de juſt. c. 45. dub. 3.

 7. Con-

7. Confirmatur : I. *ex auctoritate* S. Thom. 1. Corinth. 2. lect. 4. exponentis verba — *Numquid domum non habetis ad manducandum*; ubi S. Doctor ait non esse licitum domum Dei, quæ est deputata sacris usibus, communibus usibus applicare, sentitque ex natura rei, & ex ipso virtuali contemptu qui fit Ecclesiæ esse illicitum extra necessitatem in eadem communes ejusmodi actiones etiamsi indifferentes exercere, ergo à fortiori erit illicitum easdem exercere in loco Sacro coram SS. Sacramento, ac proinde peccatum erit *Confabulari* &c. II. *Ex auctoritate* Suarii tom. 1. de Religione l. 3. c. 7. ubi docet quòd *Omnes actiones* quæ *ex natura rei*, vel *Divina Officia de se impediunt*, vel *habent indecentiam in Ecclesia*, *habent specialem malitiam Sacrilegii si in illa fiant*: ergò eamdem malitiam habebit confabulatio si extra necessitatem fiat in Ecclesia coram Sanctissimo, imò potiori jure propter circumstantiam præsentiæ tam Venerabilis Sacramenti.

8. Supersunt Duo enodanda ad plenam assertionis hujus probationem. I. Quare in confabulatione sic facta contineatur Virtualis contemptus? II. Quare talis contemptus in eadem non reperiatur si fiat ex necessitate? ℟. Ad I. Rationem esse quia quando actus aliquis de se non malus, tamen improportionatus non solùm *negativè*, sed *positivè*, & *contrariè* dignitati, ac reverentiæ debitæ alicui loco vel personæ fit coram ipsa, aut in ipso *nulla urgente necessitate*; tunc juxta naturale ac prudens judicium detegitur in tali actu quidam contemptus talis personæ, aut loci: Constat hoc ex illo Sancti Pauli 1. ad Cor. c. 11. *Aut Ecclesiam Dei contemnitis*? Ubi Sanctus Thomas ait

ait *Contemnebant*, *dum præsente conventu Fidelium in loco sacro convivia celebrabant*: Expendas hìc convivia, & confabulationes esse quid indifferens, & differre inter se secundùm plus, & minus undè &c. ℟. ad II. Rationem esse quia interveniente necessitate cessat juxta naturale ac prudens Judicium contemptus; & irreverentia, siquidem quod fit ex necessitate non censetur moraliter fieri ex irreverentia: Sicuti David licuit comedere panes sanctos propter necessitatem quod sine illa non liceret, etiam ex natura rei supposita sanctificatione talium panum.

9. Probo jam II. Partem assertionis, nempè, *tale peccatum frequenter* esse veniale; nec habere malitiam gravem Sacrilegii, nisi &c. Nam Toties Sacrilegium in sua ratione non est peccatum grave, quoties vel materia est parva, vel opus quod fit non habet *specialem* repugnantiam sed solùm *generalem* cum sanctitate loci, & temporis, & personæ &c. vel fit ex quadam non crassa inadvertentia, & inconsideratione: ita ex Lessio de just. lib. 4. cap. 45. dub. 4. Cum autem frequenter contingat quod talis confabulatio vel sit brevis, nec valdè strepitosa, vel fiat ex quadam non crassa inadvertentia &c., & ipsa de se non habet *specialem* repugnantiam sed solum *generalem* cum reverentia debita tanto Sacramento, sequitur quòd frequenter tale peccatum confabulandi de rebus indifferentibus in Ecclesia coram SS. Sacramento sit dumtaxat veniale, & habeat venialem malitiam Sacrilegii.

10. Advertas tamen illas particulas *nisi* &c. Nam si adsit speciale præceptum Ecclesiæ constitutum v. g. in aliqua Diœcesana Synodo specialiter vetans ejusmodi con-

di confabulationes; tunc faciliùs poterit esse sacrilegium grave Confabulatio coram Eucharistia facta sine necessitate etiamsi fuerit brevis: Ratio est, quia tunc licèt materia nudè sumpta sit levis, tamen ex gravitate finis à legislatore intenti, poterit esse gravis: ex Suarez to. 5. de cens. disp. 4. sect. 6. quamvis non facilè damnandos judicem de peccato gravi transgredientes *rem de se levem*, tum quia illi non rarò ignorant, vel etiam credunt finem intentum à Superiore non esse magni momenti; tum quia ejusmodi præcepta gravia de rebus *secundum se levibus* nonnulli DD. putant esse tantùm comminatoria, ut videre est apud Layman de leg. c. 14.

11. Item si confabulatio sit *longa*, & *strepitosa* taliter, ut prudenti judicio censeatur continere gravem injuriam Sacramenti; tunc certè erit Sacrilegium grave juxta dicta &c. Habebitur etiam annexum peccatum scandali: Imo Suarez t. 1. de Rel. l. 3. cap. 6. putat tunc *directè* committi irreligiositatem aliam distinctam à Sacrilegio, & ejusdem rationis cum ea qua Christus Dominus in se ipso offenderetur; *concomitanter* verò committi Sacrilegium; quamvis non recedendum censeam à communi Sententia docente irreverentiam factam Eucharistiæ non habere speciem irreligiositatis, sed esse propriè Sacrilegium, ex Cajet. 2. 2. qu. 99. art. 1. Less. lib. 2. de just. cap. 45. dub. 3. aliisq. tametsi illud Sacrilegium sit in suo genere omnium gravissimum: ex Castrop. t. 3. disp. 2. de Sacril. — Hinc Illustrissimus Dei Servus Fr. Joseph à S. Maria de Sebastianis ex Ordine Carmelitarum discalceatorum Episcopus Typhernas cum quasdam Nobiles fœminas obloquentes viderit ante Divinam Eucharistiam

ristiam publicæ venerationi expositam acriter è Solio Pontificio eas reprehendit, cumque illæ vel contumaciter in incæpto persisterent, vel non statim dicto audientes fuerint; integerrimus, ac Zelantissimus Pastor pro Imperio mandavit ne impertiretur Populo innumerabili à Sacerdote augustissimum Sacramentum attollente pax, & venia, sed confestim in Tabernaculo Divina Eucharistia clauderetur, & ea justæ indignationis specie quantæ esset in Deum offensæ ejusmodi irreverentia, pateferet in Vit. l.4. c.4. Undè pronum est conjectura assequi quàm grave peccatum sit confabulationes illas coram *Venerabili* habere, quæ sint fædæ, turpes, & inhonestæ: has profectò non solum coram Eucharistia, sed in templo quocumque prohibent specialiter Sacræ leges *Cap. Decet de Imm. Eccl. in 6.* ubi habetur -- *Cessent vana, & fortius fæda, & profana colloquia, cessent confabulationes quælibet*; ac propterea Suarez censet tales confabulationes, seu prava colloquia habita in Ecclesiá quacumque non excusari à nova malitia gravi contra prohibitionem Pontificiam in *Dict. Cap. Decet*. Quia ejusmodi colloquia ibi *cum exaggeratione* prohibentur.

12. Dubitabis an sicuti confabulatio de rebus indifferentibus facta sine necessitate *coram Eucharistia* est peccatum ut diximus; ita etiam sit peccatum confabulatio facta in quovis Templo sine tali circumstantia? ℞. Talia colloquia non prohiberi jure positivo Ecclesiastico in dict. Cap. *Decet*, nisi habeantur illo tempore quo Divinis Officiis attendendum est, vel quo alii ad hoc ibi assistunt, qui nostris confabulationibus impediuntur: ex Suarez l.3. de Relig. c.6. Unde colloquia facta his temporibus erunt peccatum

con-

contra jus non ſolum naturale, ſed etiam poſitivum, & quidem ſi fuerint tantùm *otioſa*, erunt ſolum *veniale*, etiam prout ſunt contra jus poſitivum: at verò extra hæc tempora erunt peccatum ſolùm quantùm ratio naturalis dictaverit ea hìc, & nunc dedecere, vel non dedecere reverentiam debitam Eccleſiæ, niſi aliunde v. g. ex otioſitate habeant malitiam: Admittimus autem dari caſum, quo recta ratio dictet colloquia indifferentia nullatenus dedecere locum Sacrum, quia non tenemur ſemper eſſe in Templo, & uti illo ut Templum eſt: ex *Suarez loc. cit.*, *& Caſtropalao de rever. loc. Sac. diſp.un. p.*4.Contendimus verò quòd ejuſmodi colloquia juxta naturalem rationem ſemper *extra neceſſitatem* dedeceant reverentiam debitam Euchariſtiæ expoſitæ venerationi publicæ, ſiquidem illa ad finem venerationis expoſita eſt; hæc verò colloquia, & ſunt improportionata, & de ſe impeditiva venerationis, ideòque; *Illa habere* eſt quidam virtualis Euchariſtiæ contemptus juxta dicta, ac propterea eſt juxta pariter dicta peccatum habere talia colloquia in tali circumſtantia.

13. III. Neque obſtant Rationes in contrarium adductæ: Nam non obſtat prima: Siquidem verum quidem eſt non eſſe aſſerendum peccatum ſine gravi cauſa, & ſine lege; at in caſu adeſt lex, & conſequenter adeſt ratio illud aſſerendi; Nam lex naturalis dictat ſuppoſita veritate hujus Sacramenti, & ſuppoſito fine venerationis ad quam illud exponitur, ne fiat aliqua actio improportionata, & de ſe impeditiva venerationis debitæ *ſine neceſſitate*, quæ quidem actio ſi fiat erit irreverentia in rem Sacratiſſimam, & conſequenter peccatum in ſpecie ſacrilegii: Non ſemper

per tamen erit peccatum grave; nam peccatum Sacrilegii est quidem ex genere suo mortale, quia excellenti virtuti opponitur qualis est Religio; *per accidens* tamen est veniale in multis casibus, si non committatur *ex formali contemptu* rei sacræ, in quo casu semper est mortale: ita Valent. 2. 2. disp. 6. Lessius l. 2. de just. cap. 45. dub. 4. Castrop. Bonacc. aliiq. comm.

14. Non obstat II. Nam irreverentia dicitur inesse alicui actioni ex triplici præsertim Capite 1. Ex eo quòd sit prohibita à lege ex intentione conservandi debitum cultum, ac Venerationem rei sacræ 2. Ex eo quòd homines interpretentur exercitium ejusmodi actionis fieri ex quodam contemptu 3. Ex eo quòd talis actio ex natura sua repugnet reverentiæ debitæ rei sacræ: ita Gobat. tract. 4. cas. 23. jam verò confabulatio de rebus indifferentibus *esto* de se non repugnet reverentiæ debitæ *Sacramento*; tamen cum aliquando prohibita sit à lege ex intentione conservandi debitum cultum rei sacræ, ut constat *ex cap. Decet de Imm. in 6.*, cum homines interpretentur ejusmodi colloquia fieri ex quodam contemptu, seu vilipensione; ut constat ex lege Urbanitatis, & consuetudine introducta apud Cultos Viros in circumstantia exhibendi adorationem, aut venerationem Regi; sequitur quòd ejusmodi confabulationi insit irreverentia; quæ quidem cum sit circa rem gravem est de se gravis: Neque valet effugium, quòd nunc *ex consuetudine* confabulandi non censeatur ampliùs irreverentia *Confabulari*; nam talis consuetudo improbatur à majori, ac saniori hominum parte *ut manifestus abusus*: Dixi *Esto* de *se non repugnet reverentiæ debitæ Sacramento*; Nam

 id sa-

id facilè non concesserim; Siquidem confabulatio de rebus indifferentibus licèt nudè accepta non sit mala, est tamen improportionata *Venerationi* in tali circumstantia exhibendæ Sacramento, & consequenter si fiat in tali circumstantia *sine necessitate* sapit contemptum; undè ut circumvestita talibus circumstantiis est de se repugnans reverentiæ debitæ *Sacramento*.

15. Non obstat III. Nam Actiones indecentes *per se*, utique sunt peccatum si *mediatè* vel *immediatè* exerceantur circa hoc Sacramentum: Sic peccatum est indignè ad ipsius sumptionem accedere; item illud aliis sumendum ministrare sine lumine accenso; nam licèt contrarium doceat Diana p. 10. tr. 16. resol. 80. tamen jure contradicit Henao de Eucharistia quando scilicet lumen omittitur ex culpabili negligentia, ac voluntariè extra casum urgentis necessitatis, siquidem si gravis est obligatio, inquit Henao, ne desit lumen coram Eucharistia, cur eadem obligatio non erit cum ea ministratur quippe militat potior, vel par ratio? Item peccatum est omittere deglutire Eucharistiam à Sacerdote acceptam, vel id differre, ad tempus quo suscipiens sit extra Ecclesiam, ut docet idem Henao dis. 16. de Eucharistia: Item ne peccetur, Eucharistia quæ conservatur pro Infirmis non debet servari per multum tempus, sed ad summum per 15. dies: ex Innoc. IV. Const. 14. *sub Catholicæ*: Clemens autem VIII. statuit renovandam eam esse singulis Dominicis: Const. 34. *Sanctissimus*. Ad casus verò particulares in objectione allatos respondeo, & dico me nolle quidem de iis loqui, quæ ad usum Eucharistiæ pertinent, sed quoniam aliqui ejusmodi casus in objectione attinguntur, eos etiam enodabo, ac primò.

16. I.

16. I. Si quis negligenter effundat Sanguinem Christi (non est enim dubium quòd qui de industria id faceret, gravissimè peccaret) non facilè excusatur ab aliqua culpa saltem veniali pro gravitate negligentiæ: Quamvis verò pœnæ contra tales negligentes statutæ in Cap. *Si per negligentiam de consecr. dist.* 2. non sint *latæ* sed *ferendæ* Sententiæ, & jam per consuetudinem reservatum sit Ordinario ejusmodi negligentes punire, neque illi donec pœna non imponatur, ullam subire pœnam teneantur, nisi ad satisfaciendum Deo pro qualitate culpæ, ut notat *Suarez*, & *Castrop. ex comm.* tamen non indè fit quòd per se peccatum non sit negligentiam in re tanta exercere: etenim præscindendo à gravissima quæstione inter Canonistas *An leges pœnales obligent in conscientia?* Certum est adesse legem naturalem id prohibentem supposita institutione Sacramenti: ut videre est apud Suarez t. 1. de Rel. lib. 3.

17. II. Vestes sacras *immundas*, ac *sordidas* ad usum & ministerium Eucharistiæ tenere vetitum est pluribus Ecclesiasticis legibus; unde Gobattus ex Jordano, aliisq. ait -- *Qui præsunt Sacristiæ graviter peccant, si eorum culpa fiat, ut vestes & paramenta* ad usum, & ministerium Eucharistiæ, *sint valdè immunda*: Quando verò ea immundities tam notabilis sit, ut respectu talium Officialium sit materia peccati gravis, non potest facile decerni, sed relinquendum est prudenti judicio: Certè ex Concilio Rhemensi apud Suarez habetur, quòd *Altaria in quibus Corpus dominicum conservatur, sanguisque ejus hauritur, mundissimis linteis, ac palliis sunt cooperienda*: In *Cap.* autem *Relinqui* de *Custod. Euchar.* Innoc. III.

 præ-

præcipit ut Oratoria, vasa, Corporalia, & vestimenta prædicta *munda*, & *nitida* conserventur, subdens rationem: *Nimis enim*, inquit, *videtur absurdum in Sacris sordes negligere, quæ dedecerent etiam in prophanis*: Hinc Ecclesiarum Pastores in lustrando Diœcesim id potissimùm observare solent, an ea qua par est munditie Supellex sacra custodiatur; qua in re sicut cæteris piis in rebus præclarissima olim dedit exempla Eminentissimus Cardinalis Ursinus, deindè Benedictus XIII. P. O. M., is enim suis etiam impensis curavit; ut nitor, ac mundities in omnibus Beneventani Archiepiscopatus Ecclesiis quammaximè elucerет.

18. III. Qui accedunt ad sumptionem Eucharistiæ accincti ense, quamvis excusentur *per se loquendo* à peccato juxta Tamburinum cap. 10. de Eccl. præcept.; tamen idem Auctor ibidem putat vix fieri posse id sine peccato scandali in aliquibus regionibus; unde juxta hunc auctorem alicubi *per accidens* vix eximuntur iidem à culpa: imò quamvis Diana p. 3. tr. 2. resol. 30., & Sanchez censeant esse decens, quòd Equites S. Joann. S. Jacobi &c. accedant ad sacram Mensam accincti ense, quia arma sunt ejusmodi Ordinum insignia ad pugnandum contra Infideles; tamen hæc decentia à Tamburino tunc solùm admittitur, quando tales Equites publicè in proprio Ordinis habitu ut tales communicant, non verò quando communicant *ut privati* juxta morem aliorum nobilium: Ex quo inferes ex hoc casu nihil esse contra nos.

19. IV. Mulieres, quæ ad sacram Eucharistiam accedunt ornatu tali, qui sit juxta qualitatem personæ, & juxta communem *modestum* usum, etsi melius face-

facerent accedendo ornatu dimiſſiori; tamen ex hoc præcisè capite non videntur peccati damnandæ; At ſi accedant ornatu *ſuperfluo*, & multo magis ſi accedant ornatu *immodeſto* non facilè poſſunt à peccato excuſari etiam ratione irreverentiæ quæ fit Chriſto Domino; nam *ornatus ſuperfluus* in Mulieribus non excuſatur ſaltem à veniali ut docet Sanchez in Decal. lib. 1. cap.6. Caſtropalaus t. 1. tr. 6. diſp. 6. p. 7. Navarrus, Bonaccina aliique: Ornatus verò *immodeſtus* difficilè vacat culpa gravi ſcandali: Cum autem fiat irreverentia Chriſto Domino, ſi quis ad eum accedat actualiter peccando ſivè *venialiter*, ſivè *mortaliter* hinc eſt quòd tales Mulieres peccant etiam ratione irreverentiæ ſi accedant ornatu vel *ſuperfluo*, vel *immodeſto*: Neque contrarium cenſet Tamburinus; nam ipſe eas excuſat à peccato, quando talis ornatus ſit *modeſtus*, & quando ſit juxta earum ſtatum ac qualitatem, & conſequenter non ſit *ſuperfluus*: Unde ipſe omnino eſt in noſtra Sententia, ut legenti patet: Hinc ſæpius Romæ plures Summi Pontifices, & præſertim Venerabilis Dei Servus Innoc. XI. mandarunt Sacerdotibus, ne panem Angelorum darent Mulieribus ad Sacram menſam accedentibus cum tali vel *ſuperfluo*, vel *immodeſto* ornamento &c. Hinc inferes confabulationes ſummopere vitandas eſſe etiam in Proceſſionibus Corporis Chriſti, quæ modeſtiam, ac decorum ita exigunt; ut in ſtatu, in inceſſu, & in toto Corporis habitu Chriſtiana Pietas, ac Fides eluceſcat: Abſint hinc tumultus, contentiones, cæteraque dedecentia illos, *qui ſequuntur Agnum quocumque ierit*: Inſigne hac in re documentum reliquit ſpectatiſſimus Galliæ Dynaſtes Anna Franciſcus de Bovò, qui deindè

Soc.

Soc. Jesu nomen dedit: Is quippè in gentilitio suæ Familiæ Oppido supplicationi Corporis Christi cum interesset à trepido repentè nuncio cognovit Hostes cuncta miscere, & evertere, pecora abigere, agros depopulari: His auditis ille pauca in rem præsentem mandans cavit diligentissimè ne rumor hujusmodi spargeretur & ne perturbatio Fidelium deducentium Eucharistiam pium agmen dissolveret: Meminerat nimirum has Processiones ea dignitate esse peragendas, ut in iis *Veritas de mendacio, & hæresi triumphum agat. Tr. sess.* 13. *cap.* 5. Meminerat nihil esse in iis attentandum, quod vel Eucharistiæ debitam reverentiam impediat, vel supplicantium pietatem perturbet: Cujus rei argumento sit non deesse auctores, qui putent nefas esse Reos illos detineri, seù ad carceres duci, qui cum aliis Processioni se immiscent, & per viam Sacramentum associant: ita *Tancredi*, *Fælix Potestas n.* 623. *de Im.*, *aliique*: quanquam id in jure cum non habeatur, spectanda est consuetudo, quæ meritò potuit introduci. Ita *Castrop. disp. un. p.* 6. *Suarez t.* 1. *de Rel. lib.* 3. *c.* 9.

20. Ex quibus omnibus, satis ut arbitror, evincitur veritas assertionis, ac resolutionis positæ; simulque apparent graviora, aut frequentiùs contingentia quæ *ad cultum* Eucharistiæ de præcepto vitanda sunt: Illud ad extremum non prætermittam tanti esse, ac fieri reverentiam erga divinum Sacramentum; ut si timor prudens adsit alicujus irreverentiæ circa ipsum, vel quia Sacramentum in manus Infidelium timeatur adventurum, vel quia ab animali, aut igne consumendum, vel ab aliquo alio irreverenter tractandum sit; possit non solùm Sacerdos, sed etiam eo deficiente

Lai-

Laicus *non jejunus* illud ſibi *propriis manibus* miniſtrare : Sic ex comm. docet Vaſquez diſp. 211. c. 15. Layman l. 5. Summæ tr. 4. cap. 6. &c.

P A R S III.

De iis quæ ad Cultum Euchariſtiæ de conſilio ſervanda, vitandave ſunt.

1. ALiqua dumtaxat perſequar; nam *de conſilio* optima quæque, exquiſitiſſima, & innumera prorſus ſervanda eſſent ad cultum Euchariſtiæ, nec tamen debito ſatisfieret; unde ritè canit Eccleſia *Quantum potes, tantum aude, quia major omni laude, nec laudare ſufficis*: Dico igitur primò conſilium pium eſt, ut unuſquiſque curet quoad fieri poteſt ne dies ſibi elabatur, quo divinam Euchariſtiam in Eccleſia non adoraverit: Nam ſi Regina Saba à remotis partibus venit Jeroſolymam, ut Regem Salomonem cognoſceret, & honoraret; quanto magis debemus nos Eccleſiam aliquam adire, ut ibi latentem Servatorem, ac Dominum veneremur? *Nonne pluſquam Salomon hic?* Certè id gratiſſimum eſſe Chriſto Domino conſtat ex Vita S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, cui ipſe Dominus præcepit, ut per 30. vices in ſingulos dies Sacramentum in Eccleſia adoraret: Accedit hùc *Honeſtas* magna hujus actionis; nam ſi Rex aliquis clementiſſimus, ac beneficentiſſimus ſe ſuis ſubditis ſiſteret ut ab iis honoraretur, & in publica, ac maxima Regalis ſui Palatii Aula debitum honoris Vectigal ab iiſdem expe-

ctaret;

ftaret; quis rogo esset tam inurbanus ut officium hoc declinaret? Quis unquam suas esse partes non intelligeret eò se conferre semel, iterum, ac tertiò; dummodo liber pateret aditus, ut Regem omni prorsus observantiæ genere prosequeretur? Atqui planè sumus in casu: Adest nempè in Ecclesia Christus Dominus Reparator optimus idem qui pro nobis Jerosolymis passus est, idem qui factus est pro nobis obediens usque ad mortem; idem qui interpellat pro nobis ad Patrem; & quisquam erit qui solum illum relinquat, ac plures elabi dies permittat quibus eum non visitet atque adoret? Refert Historia Vitæ Joannis de Avila, c. 15. quemdam ex ipsius discipulis dixisse sapientissimo Doctori: *Utinam nobis liceret vivere, ac mori in Palæstina, ubi tot insignia extant monumenta Vitæ, ac Passionis Christi Domini!* Cui pius Doctor opportunè reposuit *Nunquid non habemus apud nos Sanctissimum Sacramentum? Equidem hujus cum recordor, nihil aliud prorsus desidero*: Et sanè non est cur desideremus *locum*, aut *tempora*; cum in nostra Urbe, & nostris temporibus Christum habeamus, quem præsentem adoremus, quem præsentem alloquamur, & *à quo abundantioris gratiæ divitias reportemus*: Hæc siquidem est tertia ratio, cur tantum Sacramentum semel in die saltem veneremur, nempe *Utilitas* quæ indè in nos derivatur, quæ quidem tanta est, quanta esse dicitur accedenti cum fiducia ad thronum gratię: Propterea Sancti Dei in id quammaximè incubuere; ut frequenter quoad fieri posset huic Divino Sacramento Venerabundos se sisterent: S. Thomas Aquinas plurimis licèt distentus studiorum occupationibus quinquies in dies Ecclesiam adibat, ut Eucharistiam cole-

coleret: S. Franciſcus Borgia quotidianæ hujus Sacramenti adorationi adeò erat deditus, ut illud, ubi aſſervaretur, inſtinctu cœleſti ſentiret: Venerabilis P. Ludovicus de Ponte Societatis Jeſu non ſolùm magnam diei partem, ſed integras interdum noctes vigil, & orans apud SS. Sacramentum agebat; atque hinc opinor eas mentis illuſtrationes impetravit, quibus cœleſtis Sapientiæ refertiſſimos libros edidit, & abſolutiſſimæ virtutis exempla reliquit: Utinam Sanctos hos Viros alioſque imitemur in Cultu Venerabilis Sacramenti!

2. Præterea opportuniſſimum eſt, ut quando caſu aliquo graviter affligimur, quando injuriæ nobis irrogantur, non ſtatim ab amicis levamen efflagitemus, aut de illatis injuriis apud illos conqueramur; nam juxta S. Franciſci Saleſii Sententiam l. 3. Introd. cap. 3. *certum eſt, ut plurimum peccare eum, qui de injuriis conqueritur*: Sed illicò ad Sanctiſſimum Sacramentum confugiamus, & ab eodem conſilium, vires, atque opem imploremus juxta Domini vocem *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis*: Enim verò benigniſſimus ipſe Dominus nos reficiet, ipſe dabit auxilium in tempore opportuno. Locupletiſſimum hac in re teſtimonium fert S. Gregorius Nazianzenus in Orat. undec. in laudem S. Gorgoniæ: Hujus S. Doctoris ipſiſſima verba exſcribam. *Adverſa corporis valetudine tenebatur* (ſoror videlicet Gorgonia) *graviterque laborabat, eratque inſolens quoddam & prodigioſum morbi genus &c. Deſperatis omnibus auxiliis ad Mortalium omnium Medicum confugit, atque intempeſta nocte captata, cum morbus nonnihil remiſiſſet, ad Altare cum fide procumbit, eumque qui*

super ipso honoratur, cum ingenti clamore invocans, omnibusque nominibus appellans, atque omnia ea, quæ unquam Dominus mirificè gesserat, velut in memoriam ei revocans, tandem pia, & præclara quadam impudentia effertur: Eam quæ Christi fimbria Sanguinis profluvium compresserat, imitatur: Quidque fecerit, audite: Cum caput suum pari cum clamore, lacrymisque (mulierculæ illius instar, quæ olim Christi pedes rigavit) altari admovisset, nec se priùs illud dimissuram esse denuntiasset, quàm sanitatem obtinuisset &c. O rem admirandam! *Statim liberatam se morbo sentit, & corpore, & animo, & mente levis discedit, pro spei mercede id quod speraverat consecuta, & per animæ robur, corporis robur accipiens.*

3. Dico II. Optimum Consilium est; ut omnes, ac præsertim è primaria Nobilitate Viri divinum Sacramentum comitentur, quando ipsum ad Infirmos defertur: Decet enim quammaximè Nobiles viros qui à Deo inter cæteros peculiari beneficentia distincti sunt; singulari erga ipsum Deum observantia & reverentia excellere: Præsertim cum eorum pia facta plurimùm valeant ad excitandam in Plebe pietatem ac devotionem: *Reges* ipsi profectò, ac specialiter Austriaci sæpius exemplo, ac legibus consilium hujusmodi firmarunt: *Summi Pontifices* divitias ingentes ex Ecclesiæ thesauro erogarunt, ut omnes ad idem factitandum suaviter impellerent, quos inter novissimè Innocentius XII. concessit Indulgentiam 5. annorum, & 5. Quadragenarum comitantibus Sacrum Viaticum: Sex verò, si cum luminaribus id præstetur. *Deus* autem tam gratum id sibi esse non semel ostendit; ut Rodul-

pho

pho Auſtriaco; atque Auguſtiſſimæ ejuſdem Genti collatum idcirco Imperiale Diadema à Datore bonorum omnium, jure quamplures cenſeant, ac referant Hiſtorici: Immò, ut credere eſt, miraculo celeberrimo olim Deus teſtatus eſt, quàm grata ſibi eſſet hæc obſervantia: Nam Ulisſippone in Luſitaniæ Principe Civitate *Canis* quidam, ac ſi eſſet ratione præditus ſemper Divinum Sacramentum comitabatur quoties ipſum ad Infirmos deferretur: Si fortè dato æris Campani ſigno clauſum domus Oſtium reperiret; tàmdiù Dominum urgebat, donec exeundi, ac ſuo muneri ſatisfaciendi copia fieret: Si non ità rectè ritèque eſſet Proceſſio diſpoſita; ipſe huc illuc diſcurrens videbatur eniti, ut ad juſti Ordinis normam componeretur: Si quem vidiſſet tunc temporis aut oſcitantem, aut dormientem, aut equitantem, ipſe hominem aggrediebatur, ac latratibus eumdem compellebat ad debitam Sacramento reverentiam exhibendam; nec ulla unquam vi, aut ratione à tam pio Officio deduci, aut impediri potuit. Vid. Joan. Euſebium l. 9. c. 94. Hiſtoriæ natur.: Homines ab ipſis Brutis officium diſcant.

4. Dico III. Conſilium etiam eſt. I. Ne Mulierculis detur eleemoſina cum hoc onere, ut pro hoc, vel illo communicent: Nam omiſſa quæſtione an communio utiliter applicetur ſivè pro Vivis, ſivè pro Defunctis; de qua latè Raynaudus in opuſc., & in qua certum videtur Communionem *ut eſt opus operatum* non poſſe pro aliis cum eorum utilitate applicari, poſſe tamen *ut eſt opus operantis*: omiſſa inquam hac quæſtione Erogatio ità oneratæ eleemoſinæ non rarò fovet Mulierculorum vanitatem, quæ in Sanctarum

nume-

numero sic putant se haberi: fovet earumdem pigritiem quæ à domesticis debitis laboribus abstinent, cum majus è re sacra lucrum se reportare cognoscant? demum exponit periculo irreverentiæ divinum Sacramentum, quippè vel indispositæ vel exigua prorsus dispositione ejusmodi Mulierculæ non raró accedunt ad Sacram Mensam, ut eleemosinæ lucrum faciant: Propterea auctor omnibus sum ut fiat quidem eleemosina ejusmodi Mulierculis sed *sine tali onere*: Idem prorsus censet Calinus *in cap. 7. l. 1. Reg.*, & meritò. II. Viderint illi ad quos spectat, ac seriò considerent an expediat frequens admodum divinæ Eucharistiæ expositio, præsertim tenui apparatu, ac raris luminibus: Certè Raynaudus tom. 15. ait: *posita ea frequentia exponendi divinam Eucharistiam non modo timendum esse ne mortales obvia quæque fastidire soliti, tantum Sacramentum minoris æstiment; sed etiam ne in gravi quapiam, & insolita occasione, deficiat modus permovendi Populum, ac excitandi ad sensum pietatis necessitati congruentem, v. g. si ingruat pestis, aut incursus Hostium, nihil habet Ecclesia aptius ad plebem fidelem excitandam quàm sacrum spectaculum Corporis Christi propalam exhibiti &c. At hoc ipsum augustissimum spectaculum, si frequens sit, & passim exhibeatur, minus movet quia ab assuetis non fit passio.* Hactenus citatus Auctor: Equidem censeo exponendam divinam Eucharistiam eo luminum numero quem præscribunt Decreta Congreg., præterea eo apparatu, & assistentium Clericorum cultu, qui tantam decet Majestatem: si autem alicubi id fieri nequeat, fortassè magis erit expediens ne ibi publicè exponatur: Vide Pac. Jord. tom. 1. lib. 3. tit. 3. de Euch., & Romanas Ordi-

Ordinationes in instructione Orationis 40. horarum: Profectò cum Romæ anno 1593., sub Clemente VIII. vel initium, vel incrementum habuerit Oratio 40. horarum ante expositum divinum Sacramentum; precandi constantia, modestia, silentium, ac teneræ Pietatis ardor in omnium extans ore, satis indicarunt quam vim habeat luminum, ornamentorum, & apparatus species ad permovendos animos, atque ad fidem, erga tantum Sacramentum excitandam; ex quo pronum est unicuique conjicere ferventiori Eucharistiæ cultui non admodum consulere, qui raris ardentibus facibus, ac tenui ornamentorum, & apparatus dignitate illam venerationi proponunt: Intellexit enimvero id spectatæ Sanctitatis Fœmina B. Hyacinta de Mariscottis Religiosa Prof. S. Francisci, quæ Viterbii geniales ante quadragenarium Jejunium dies ad pietatem ut componeret, dabat quidem operam ut in variis ejus Urbis Templis *Sacramentum* exponeretur, ea tamen magnificentia, ac tanta lampadum, cereorumque copia, Viris piis impensam prolixè conferentibus, ut splendor ingens exquisitæ pompæ sacrum quemdam horrorem perfunderet, & hominum animos in Dei cogitationem, amoremque suavissimè raperet: Ut verò obstrueretur os loquentium iniqua, confestim mirabili providentia apparuit quantam inde iniverit ipsa apud Deum gratiam; nam quodam die oleum cum penitus defecisset, quo ardentes tot lychni flammam nutrirent, insperato subsidio præsenti egestati peropportunè subventum est: Siquidem ad Crates accita præter expectationem Hyacinta Vas prægrande oleo plenum reperit, quo satis superque magnificentissimæ expositioni prospexit: Audiant hæc Ecclesiarum

rum Præsides, & meminerint Deum nullius egentem rei voluisse *Propitiatorium de auro mundissimo*, fortasse ut ipsi cognoscant quam ingenti splendore velit populo exhiberi illum, *quem proposuit propitiationem per fidem in sanguine ipsius*, nec paupertatem excusent; nam Religiosa Fœmina erat pauperrima, deindè arguet Augustinus per hæc verba *multa superflua habemus, si non nisi necessaria teneamus: nam si inania quæramus, nihil sufficit*. Adde quòd apud omnes, sed præsertim apud Ecclesiarum Præsides pro comperto illud esse debet, nempè *Recipi cum fœnore quicquid in Deum erogatur*.

5. Ad extremum vitandus est abusus, qui irrepsit apud nonnullos quoad *Benedictionem* Sanctissimi nam solliciti quidem sunt non pauci, ut Ecclesiam adeant ad recipiendam, ut ajunt, Sactissimi *Benedictionem*, quæ nimirum brevi tempore absolvitur, nihil aut parum pænalitatis importat: At nunquam fermè eosdem videris in Ecclesia prolixiùs orantes, vel pias cohortationes audientes, vel peccatorum sordes per Pœnitentiæ Sacramentum expiantes: Profectò laudandi sunt ejusmodi homines in eo, quòd *Benedictioni* Sacramenti dum intersunt actum Fidei, ac Religionis exercent; at reprehendendi sunt in eo quòd cætera Christianæ pietatis opera negligant, putentque Deo satis & conscientiæ fecisse variis cum interfuerint *Benedictionibus* non intelligentes quòd ut descendat super nos *Benedictio* Dei, debet à nobis ea conditio adimpleri sub qua illam Israelitis promisit Moyses Deuter. 28. nempè, *Si audieris vocem Domini Dei tui, ut facias, atque custodias omnia mandata ejus* &c. *Benedictus tu in Civitate, & Benedictus in agro* &c. Intelligant

ligant

ligant igitur universi primùm nobis incumbere *Custodire mandata Dei* in purgandis animæ sordibus, in recipiendis Sacramentis, in addiscendis scitu necessariis ad salutem, in satisfaciendo per eleemosinam, & jejunium pro peccatis commissis, in orando Deum humiliter, ac perseveranter &c. Deinde his ritè peractis descendet super nos Dei *Benedictio*, ad quam impetrandam plurimum sanè valet precatio Sacerdotis attollentis *Venerabile Sacramentum*, ut constat ex eo, quòd hæc sit in genere Sacramentalium, & ex eo quòd benedictio Sacerdotis novi Testamenti juxta Cornelium à Lapide in cap. 6. Num. efficaciam quamdam habeat; unde à Sanctis Patribus, & Anachoretis olim Christiani etiam Principes benedictionem postulabant, magnumque ejus fructum experiebantur: Ex Cornelio à Lapide ibidem. Dubitabit hìc aliquis an etiam cavendum sit, ne quis *Benedictioni* Sacramenti ex *quadam solùm consuetudine* intersit, sicuti etiam ne quis *ob consuetudinem* solùm illud visitet, vel suscipiat? ℟. Facere ista circa Sacramentum *ob consuetudinem* solùm dupliciter potest contingere: *Primò* excludendo *positivè* alios fines v. g. si visitans Sacramentum diceret — Ideo hoc facio, ut meæ satisfaciam propensioni, non autem quia hoc est opus virtutis, imò non omitterem hoc facere, etiamsi id esset vitium cum nihil aliud spectem quàm mihi indulgere — *Secundò* habendo se *negativè* circa alios fines v. g. si visitans Sacramentum aggrediatur tale opus promptè ob consuetudinem, virtualiter dumtaxat non autem actualiter reputans apud se reverentiam, & cultum exhibendum Sacramento quamvis à volitione talis reverentiæ, ac talis cultus Ortum habuerit ea consuetudo: Jam verò si

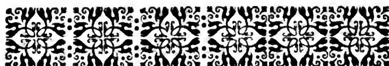
com-

commorati actûs exerceantur circa Sacramentum *priori modo*; utique erunt peccatum, & consequenter cavendum est ne sic operemur *ob consuetudinem*: Si autem exerceantur *secundo modo*; utique tales actus erunt laudabiles quamvis laudabiliùs esset eos exercere ob reverentiam Sacramenti *actualiter cognitam*; consequenter cavendum erit à faciendo tales actus *ob consuetudinem* ea dumtaxat ratione qua cavendum est ne fiat opus bonum sine actuali devotione: Neque obstat, quòd Animarum Moderatores reprehendant ejusmodi opera fieri *ob consuetudinem*; nam oportet eorum reprehensiones in *sano sensu* accipere; siquidem ipsi reprehendunt id tanquam quid minus perfectum, aut reprehendunt eos, qui talia peragunt cum *voluntaria inconsideratione*, non autem simpliciter reprehendunt eos, qui illa peragunt *involuntaria inconsideratione* ducti quodam habitu, & consuetudine idem peragendi: Et in *hoc sano sensu* intelligendus est S. Chrysostomus reprehendens hom. 61. suscipientes Eucharistiam *ob consuetudinem*, dicens: *Multos video Dominici Corporis participationem temerè sumentes, ut à casu, & consuetudine potius quàm cogitatione & mente: O consuetudinem! O præsumptionem!* Et S. Bonavent. de præp. ad Missam cap.8. *Vide quod desideres, ne propter vanam gloriam, aut consuetudinem accedas*. Ita Sanchez de Sacr.disp.24.Suarez de Euch.disp.1.sect.4.n.8.

Utinam hæc dixisse ad laudem & gloriam Sanctissimi Sacramenti, & ad Animarum bonum, sit mihi meritum ad vitam æternam, & aliqua satisfactio pro irreverentia, qua toties ad Altare Dei Sacerdos indignus accessi!

F I N I S.

IN-

INDEX

QUÆSTIONUM, ET RESOLUTIONUM

DISSERTATIO I.

An

DE SACROSANCTÆ USU EUCHARISTIÆ

Crebriùs, aut rariùs Laicis concedendo

Juxta Decretum Sacræ Congr. Concilii Trid. interpretum editum anno MDCLXXIX. *annuente Innocentio XI.*

DISSERTATIO

HABITA OLIM SUB AUSPICIIS

Eminentissimi, ac Reverendissimi

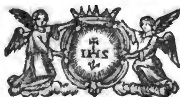
CARDINALIS GIUDICE

Tunc Episcopi Tusculani, Montis Regalis Archiepiscopi, ac deindè Episcopi Ostiensis, & Sacri Collegii Decani &c.

A B

ANDREA HIERONYMO ANDREUCCI

E SOCIETATE JESU.

ROMÆ, Typis Antonii de Rubeis in via Seminarii Romani,

MDCCXXXIII.

SUPERIORUM PERMISSU.

MICHAEL ANGELUS
TAMBURINUS
Præpositus Generalis Societatis JESU.

CUm Librum, cui titulus: *Dissertatio de usu Sacrosanctæ Eucharistiæ crebriùs, aut rariùs Laicis concedendo*: à P. Andrea Hieronymo Andreucci nostræ Societatis Sacerdote conscriptum, aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverint; & in lucem edi posse probaverint; facultatem facimus, ut Typis mandetur; Si iis, ad quos pertinet ita videbitur. Cujus rei gratiâ, has Literas manu nostrâ subscriptas, & Sigillo nostro munitas dedimus. Romæ 5. Octobris 1723.

Michael Angelus Tamburinus.

IMPRIMATVR,
Si videbitur Reverendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apost.
N. Episc. Bojanen. Vicesg.

DE mandato Reverendissimi P. Gregorii Selleri Sacri Pal. Apost. Mag. Opusculum, cui Titulus: *De Sacrosanctæ usu Eucharistiæ crebriùs, aut rariùs Laicis concedendo*: Auctore P. Andrea Hieronymo Andreucci Soc. Jesu magno cum emolumento tenuitatis meæ perlegi, & attentè consideravi; cumque nihil in eo repererim, quod veræ perfectionis Christianæ normam non præseferat: ad publicam utilitatem Typis mandari posse juremerito existimo. In quorum fidem me subscripsi die 9. Octobris 1723.

F. Eustachius à S. Maria Carmelita discalceat. & Sac. Theol. Prof. Def. Provinc.

Idem sentio Ego Nicolaus Anton. Canon. Cuggiò Sacr. Congreg. Indicis Consult.

IMPRIMATVR.
F. Gregorius Selleri Ord. Præd. Sac. Pal. Apost. Magister.

IMPRIMATVR,

Si videbitur Reverendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apost.

N. Baccarius Episc. Bojan. Vicesg.

DIssertationem *de Sacrosanctæ usu Eucharistiæ crebriùs, aut rariùs laicis concedendo* à P. Andrea Hieronymo Andreucci Soc. Jesu elaboratam attentè perlegi; & quia nihil in ea inveni, quod sanæ doctrinæ opponatur; ideo posse Typis mandari censeo. Dat. Romæ in Collegio Pœnitentiariæ Sanctæ Mariæ Majoris de Urbe 16. Novembris 1729.

Fr. Paulus Thomas de Cugna Ordinis Prædicatorum Sac. Theologiæ Magister, & Pœnitentiarius.

IMPRIMATVR.

Fr. Jo. Benedictus Zuanelli Ord. Prædic. Sac. Pal. Apost. Magister.

DIS-

DISSERTATIO

De Sacrosancta usu Eucharistiæ Laicis concedendo.

PARS I.

Quale sit, & quid statuat Decret. Sac. Congr. Conc. Trid. Interpretum, hac de re editum Anno 1679.

ANNUENTE INNOCENTIO XI. P. M.

§. I.

1. RAro admodum contingit, ut succrescente Domini messe inimicus homo non superseminet zizania: Hinc superioribus temporibus divinę Eucharistię usus frequentior cum fuerit revocatus, eò processit nonnullorum tum nimius Fervor, tum nimia Rigiditas respectivè, ut alii pro quotidiana danda Laicis communione mordicùs stantes prudentiæ Christianæ justique temperamenti limites *verbis* ac *re* transiliverint: Alii ex opposito contrarium sentientes, dum adversarios arguunt, à debitæ moderationis recto tramite aberraverint.

2. Et quidem, qui stabant pro quotidiana Communione *verbis* primo lapsi sunt; etenim asseruerunt: 1. Communionem quotidianam esse præceptam de jure divino: 2. Sufficere pro debita, & congrua dispositione

tione ad talem quotidianam divini sibi usurpationem esse in statu gratiæ, seu carere peccato mortali: 3. Frequentem Confessionem, & Communionem, etiam in his qui gentiliter vivunt esse notam Prædestinationis: 4. Non esse expectandum hac in parte Judicium Confessarii, sed eo ipso, quòd absolutionem à mortalibus obtinuerit, posse quemlibet uti jure suo, & invito etiam, ac dissuadente Confessario ad Communionem accedere.

3. *Factis* porrò non minus imprudentibus iidem errarunt nam 1. Cubantes in lecto, & non laborantes ulla gravi Infirmitatis nota sumebant Sacramentum Eucharistiæ: 2. Sacerdotes sæculares, aut Regulares deferebant ad privatas domos vel secretò, vel argentea theca inclusum in crumena divinum Sacramentum: 3. Communicabant nonnulli Fer. 6. in Parasceve: 4. Accipiebant in Communione plures particulas, aut grandiores solito: 5. Consitebantur peccata venialia simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, vel Ordinario, fortasse ut scrupulosiores præmitterent hanc qualemcumque præparationem quotidianæ Communioni -- Hùc usque processerat discretionis fræno soluta Devotio.

4. Qui autem nimium horum Hominum Fervorem improbabant, etiam ipsi medium non tenuere, sed à ratione *verbis*, ac factis aberrarunt: Nam asseruerunt 1. Quotidianam Communionem universim, & absolutè esse omnibus laicis interdicendam, præsertim verò Negotiatoribus, & conjugatis; 2. Statuendos esse certos dies, quibus generaliter singulis mensibus, aut hebdomadis percipienda esset à Negotiatoribus Sacra Eucharistia, vel ab eadem abstinendum.

3. Non

3. Non permittendum esse Sacris Monialibus, ut quotidiè cœlesti epulo se reficiant. 4. Horum nonnulli Bajanis erroribus adhærentes censuere arcendos esse à Sacra Communione, quibus nondum inest Amor Dei purissimus, & omnis mixtionis expers — Demùm, ut verbis facta responderent variis impropriis modis repellebant Fideles à Frequenti, & quotidiana Communione v. g. nolendo eorum Confessiones audire, præcipiendo universim ne ita fieret, notam temeritatis, ac levitatis illis inurendo &c.

§. II.

5. PRovidè his malis, & contentionibus occurrerunt Ecclesiæ Pastores per sua Decreta, & Statuta, ac præsertim occurrit Summus Pastor Christi Vicarius, qui aliquas ex enumeratis assertionibus damnavit, uti præstitit Inn. XI. prop. 56. & Alex. VIII. prop. 23. Insuper Sacra Card. Congreg. anno 1587. decrevit perniciosas esse prohibitiones generales, de quotidiana Communione, & obstare Decretum Tridentini Episcopo volenti præscribere certa tempora, ut dies dominicos, 4. & 6. Feriam, quibus tantùm liceat viris Laicis Sanctissimam Eucharistiam Sumere: Novissimè verò, nempè anno 1679., eadem Sacra Congregatio annuente Innoc. XI. edidit sapientissimum Decretum, quo coercuit tum nimium Fervidos, tum nimium Rigidos in ordine ad concedendam Laicis Communionem quotidianam, & abusus, qui ex utraque diffidentium parte irrepserant interdixit atque ex se penitùs per suam legem amovit.

6. Decretum itaque hoc, de quo meminimus, pas-

passim circumfertur impressum in recentioribus moralistarum libris, ut apud la Croix l. 6. p. 1. n. 665. apud Vivam in expos. prop. 56. Inn. XI. apud Felicem Potestatem in tract. de Euch. & apud alios: Illud verò fusè, solidèque explicat Cardenas in sua prima Crisi p. 3. disp. 66. cap. 1. Equidem ne longus sim: Summam illius tradam duas in partes distributam, quarum altera exhibebit hujus decreti leges, quæ nimium rigidos, & diffidentes à quotidiana Communione compescunt, altera præseferet leges, quibus nimium fervidi, & stantes pro quotidiana Communione temperantur.

7. Et primum leges compescentes nimium Rigidos sunt hujusmodi -- *Communionem quotidianam non esse universim prohibendam, imò usum quotidianum divinæ Eucharistiæ ex se laudabilem esse, illumque adhibito judicii, ac prudentiæ temperamento ubi viget alendum*: 2. *Non esse generaliter statuendos dies in singulis hebdomadis, vel singulis mensibus, quibus dumtaxat liceat Laicis negotiatoribus, vel Conjugatis ad Sacram mensam accedere*, cujus rei optima innuitur ratio, quia homines haud norunt conscientiarum recessus, ac dona gratiæ, quibusdam personis collata ob quæ alii frequentiori, alii minus frequenti Communione sunt reficiendi. 3. *Parochorum, & Confessariorum judicio relinquendum esse, ut ipsi qui secreta cordium explorant crebriùs, aut rariùs unumquemlibet ad Communionem admittant, prout in unoquolibet cognoverint conscientiæ puritatem, frequentiæ fructum, & ad Pietatem processum*: 4. *Providendum esse à Sacris Pastoribus, ut nemo à sacro convivio sivè frequenter, sivè quotidie accesserit, repellatur* --

5. *Mo-*

5. Moniales petentes quotidianam Communionem primum admonendas esse, ut diebus præscriptis à suo instituto communicent, deinde permittendam Communionem quotidianam illis ex monialibus, quæ fervore spiritus incaluerint, & quotidiana se dignas communione præstiterint — Hactenus leges compescentes nimium rigidos.

8. Leges temperantes nimium fervidos sunt subsequentes. 1. *Non esse universim Fidelibus omnibus præcipiendam quotidianam communionem, nec generaliter statuendos dies, quibus Laicis præsertim negotiatoribus Sacra Communio permitti possit, cùm neque Tridentinum hos dies præscripserit, & cum nihil certi de cujusque dignitate, atque integritate, & consequenter de frequentiori, aut quotidiano vitalis panis esu possit constitui* -- 2. *Redarguendos esse ab Episcopis, Parochis, seù Confessariis asserentes communionem quotidianam esse de jure divino*: 3. *Eucharistiam non esse deferendam ad infirmos nisi cum forma decenti*: 4. *Servandum esse usum Ecclesiæ, quoad communionem in Fer. 6. Parasc.*. 5. *Nemini tradendas esse plures particulas, aut grandiores solito*: 6. *Non permittendum esse ab Ordinariis, ut Confessio venialium fiat simplici Sacerdoti, quinimò rigorosè ab iis animadvertendum in contrafacientes etiam* Regulares, etiam Societatis Jesu. Præterea ex illis verbis -- *Frequens ad Sacram alimoniam percipiendam accessus, Confessariorum secreta cordium explorantium judicio est relinquendus* — antiquatur juxta Cardenas loc. cit. assertio docens. *Non oportere, ut Fideles sequantur consilium Confessarii in frequenti Sacræ Communionis usurpatione* — Nam revera vix proderit manna cœleste, si

plus ex illo colligatur, quam sit mensura à Moyse praescripta.

§. III.

9. His igitur à Sac. Cong. rectè, ac sapienter statutis legibus, aliqua sunt animadvertenda ab utraque Dissidentium parte, quae cum non animadvertantur jam hi, jam illi perperam hoc Decretum in rem suam trahunt. Animadvertendum igitur est: 1. quod Sac. Congr. permittens Confessariorum, ac Pastorum judicio determinare in unoquolibet Communionis frequentiam summoperè ab iisdem Confessariis, ac Pastoribus exigit, ut unusquisque dignè ad Sacram mensam accedat, ac praeterea ut omnis irreverentiae, & scandali suspicio in veri, & immaculati agni susceptione tollatur -- constat hoc ex verbis decreti, & praesertim ex illis -- *det operam ut unusquisque dignè pro devotionis, & praeparationis modo crebriùs, aut rariùs dominici corporis suavitatem degustet* -- ex quibus fit quod quamvis Sac. Congr. nolit quemquam sive à frequenti, sive à quotidiana communione repelli, non tamen idcircò, si pro aliquo tempore, & in aliqua regione, ut benè docuit Dicastillo disp. 9. dub. 18. sequerentur turbationes, & scandala, seù obloquutiones populi contra eos, qui communicant quotidiè, & indè etiam alii, quibus clarè appareat id non expedire, occasionem sumerent similis frequentiae; non inquam idcircò non posset Episcopus, vel ejus Vicarius admonere Confessarios, ut hortentur suos Poenitentes ad minorem frequentiam pro tali tempore, donec sensim, vel in totum, vel ex parte cessent ea incon-

inconvenientia : hæc ſiquidem videtur mens Sacræ Congr. dum exigit, ut Paſtores curent ne irreverentiæ, & ſcandali ſuſpicio reſultet ex frequentatione hujus divini Myſterii.

10. Advertendum 2. quod Dignitas, & Reverentia in unoquolibet requiſita ad frequentandam quotidie communionem, non reſultat præcisè ex ſtatu gratiæ cum tenui quadam, & ſuperficiali devotione; ut probat de Lugo diſp. 17. de Euch., Segneri in Paroch. inſtructo, & Cardenas loc. cit. qui ex decreto antiquatam jam putat ſententiam Joan. Sanchez in Sel. diſ. 22. docentis ſufficere carentiam lethalis ad quotidianam communionem. Sed reſultat ex alia longè majori diſpoſitione dignoſcenda à Confeſſario in Pœnitente, ut docet citatum Decretum, ex conſcientiæ puritate, frequentiæ fructu, & ad pietatem proceſſu : nam aliud eſt id quod requiritur ad recipiendum aliquem effectum hujus Sacramenti, aliud longè diverſum *qualiter* oporteat accedere ad Euchariſtiam eos; qui quotidiè communicant : Illud primum utique nil aliud petit, quam ſtatum gratiæ, hoc verò 2. petit ex S. Th. qu. 80. art. 10. -- *magnam devotionem, & reverentiam* -- imò taliter hoc petit; ut Sac. Congr. non præcisè ad id quotidiè communicantes hortetur, ſed velit, ut ſi quando *ſe minus paratos ſenſerint* à communione abſtineant, *ſeq. ad majorem præparationem accingant*.

11. Cum autem difficile admodum ſit, teſte P. Paulo Segneri in ſuo Paroch. inſtructo cap. 21. dignoſci à Confeſſario, an verè aliquis habeat talem requiſitam præparationem, & an per frequentem communionem proficiat; nec ne? Sequitur quod judicium

cium de dignitate, & Reverentia requisita ad quotidie communicandum respectu hujus, vel illius Pœnitentis, sit opus magnæ discretionis, prudentiæ, ac sapientiæ, nec nisi pede, ut ajunt, laneo in hac re procedendum: præsertim respectu Mulierum, ac respectu Conjugatorum.

12. Dixi *respectu Mulierum*, quia ut ait B. Albertus Magnus lib. de mis. in fin. -- de *his qui Mulieres omni die communicant videtur, quod acriter sint reprehendendi, quia nimio usu vilescere faciunt Sacramentum, & potius ex levitate mulierum putatur esse desiderium, quàm ex devotione causatum* -- id ipsum monet Joann. Pontius in cursu Theol. disp. 44. q. 11. concl. 4. -- *propter vanamgloriam*, inquit, *quæ multùm prævalere solet apud mulieres* -- immò opportunè in hanc rem, ac festivè, notat Calinus in cap. 7. l. 1. Reg. quòd mulieres sunt natura sua propensæ ad illa Devotionis opera, quæ fiunt extra Domum, fiunt sine labore, & fiunt in aliorum conspectu, ac propterea facile est, ut non sit in eis verum desiderium communicandi, sed quædam naturalis propensio ad hujusmodi opera; & sanè, pace earum dictum sit, quæ vera pietate ducuntur, nonnullæ fortasè minus frequenter communicarent, si id remotis arbitris faciendum esset.

13. Dixi *respectu Conjugatorum*, quia S. Apostolus Paulus non vult eos *invicem fraudari, nisi fortè ex consensu ad tempus*; Sanum autem consilium est ut Conjugati se mutuo consensu abstineant ante sumptionem Eucharistiæ, nisi aliqua ratio urgens oppositum suadeat ex Sanch. l. 9. de mat. disp. 13. Universim tamen notandum ex decreto nec conjugatos, nec negotia-

tiatores &c. eo titulo *quòd conjugati*, *quod negotiatores sint*, à quotidiana communione esse repellendos, sed judicio, prudentiæque Confessariorum secreta cordium explorantium id relinquendum, siquidem ex conjugatis, & ex negotiatoribus ipsis possunt esse, qui dignè se præparent ad quotidianam divinæ Eucharistiæ frequentationem.

14. Advertendum 3. quod post tale Decretum Sacræ Congregationis, quamvis non solùm constet quotidianam Communionem esse Laicis existentibus in gratia licitam, sicuti & olim inter sapientes constabat, sed etiam *ex se*, & *ex genere* suo esse iisdem melius, & utilius quotidie communicare quam abstinere, nam propterea opinor Sac. Congreg. vult, ut nemo à sacro convivio seu frequenter, seu quotidie accesserit, repellatur, & hoc omninò providendum à Sacris Pastoribus mandat; tamen quia eadem Sac. Congreg. in pluribus clausulis sui decreti, vult ut unusquisque dignè ad sacram mensam accedat, & Pastorum ac Confessariorum vigilantiæ committit decernere quid singulis attenta eorum dispositione permittendum sit in ordine ad crebrius, vel rarius communicandum, restat indecisum à tali Decreto — *An communio quotidiana non quidem secundum se, sed prout in hoc, vel illo individuo sit hic, & nunc magis expediens* - ac proinde cum decidendum id sit à Prudentia Confessarii; duo huic observanda sunt, ut sit Fidelis Dispensator, & Prudens: 1. An Facilitas in concedenda communione quotidiana possit esse hallucinationi obnoxia? 2. Quænam regula moralis servanda sit, ne erretur in concedenda aut neganda crebrius aut rarius respectivè quotidiana communione? Alterum ex his ego expediam

diam in resolutione Casus; Alterum in tradendo circa hanc rem practicam doctrinam.

PARS II.

Proponitur, ac resolvitur Casus.

§. I.

15. CAsus est: Confessarius quidam pius facilè permittebat, imò suadebat indifferenter personis Laicis existentibus in gratia communionem quotidianam iis ductus rationibus 1. quia usus frequentis communionis perfectior est, quàm usus rarior: 2. quia Conc. Trident. optaret ut in singulis missis fideles adstantes communicarent: 3. quia talis erat usus primitivæ Ecclesiæ: 4. quia SS. PP. frequenter inculcant quotidianam communionem. 5. quia Sac. Card. Congreg. anno 1587. statuit licitam esse quotidianam communionem, cui novissimè aliud decretum accessit permittens rem hanc integram judicio Confessarii: Quæritur an Praxis talis pii Confessarii rectè innitatur talibus fundamentis, & an sit obnoxia hallucinationi, ac periculo tum irreverentiæ in tantum Sacramentum, tum damni Spiritualis earum Animarum?

16. ℟. Præmitto 1. non esse hic quæstionem an facilitas in concedenda communione quotidiana sit connexa cum actuali hallucinatione, & damno animarum, nec ne? certum enìm videtur non dari talem connexionem, siquidem potest Confessarius ita esse à Deo illuminatus, ita prudens, ac solers, ut licet facilis in hac re, tamen non hallucinetur: sed quæstio est

est an talis Facilitas sit moraliter obnoxia hallucinationi, & exposita periculo damnificandi animas.

17. Præmitto 2. Hallucinationem quoad hanc materiam stare in eo, quòd Confessarius judicet dignas quotidiana communione eas personas quæ re vera non sunt, quòd putet se conformare Decreto Sac. Cong. cum re vera ab ejusdem sanctione discedat, demùm quòd putet se hic, & nunc animarum bono consulere, cum re vera illis potius noceat.

18. Præmitto 3. Damnum Spirituale animarum stare posse in eo, quòd accedentes aliqui Justi quotidiè sine sufficienti, & requisita dispositione, vix eximuntur, inquit de Lugo disp. 17. de Eucharistia à multiplici culpa veniali tùm antecedenti, tum concomitanti, imo quamplures communiones non rarò habent finem defectuosum, & malum venialiter, nempè inanem gloriam, vanam æmulationem, vel aliquid simile; unde justo Dei judicio fit, quod propter hanc oscitantiam in frequentanda Sacra Eucharistia, & in faciendo hoc tale opus Dei negligenter, disponantur hujusmodi personæ ad culpas graves, & eas tandem in se admittant, ut benè notat Viva in expositione prop. 23. Alex. VIII. Vide.

19. His præmissis: quandoquidem responsio ad primum quæsitum pendet quammaximè ex responsione ad 2. Huic 2. primum satisfaciam. Dico igitur — Facilitas in Confessario concedendi personis Laicis præsertim Mulieribus, existentibus tamen sine conscientia peccati gravis communionem quotidianam, est moraliter obnoxia hallucinationi, ac periculo minuendi reverentiam Sacramento & damnificandi eas animas — Probo hoc: Omne id quod recedit ab eo, quod regulari-

lariter per hæc tempora docent Theologi tum Scholastici, tum Morales, tum Myſtici, & quod obſervarunt per hæc tempora ſancti, ac religioſiſſimi Animarum Directores eſt obnoxium hallucinationi, ac periculo &c. Hæc major videtur certa; nam ut rectè docet Canus de loc. Theol. *in quacumque arte peritis credendum eſſe ratio monſtrat, & ſanè hallucinaretur, qui Nautis in navigandi ratione non crederet*: quod in re noſtra magis valet ex eo, quia illa, quæ communiter docent ſapientiores Theologi, & obſervant regulariter Sancti fundantur, vel in ſacris litteris, vel in Apoſtolorum traditione, vel in Conciliorum, ac Pontificum ſanctionibus, vel in ſolida aliqua ratione.

20. Atqui Facilitas in Confeſſario concedendi Perſonis Laicis communionem quotidianam recedit ab eo, quod ſapientiſſimi Theologi, tum Scholaſtici, tum Morales, tum Myſtici communiter per hæc tempora poſt Tridentinum docent, & quod ſancti, ac prudentes Animarum Directores regulariter obſervarunt, ergo &c. -- Minor hæc fusè per ſuas partes probanda eſt.

21. Et primò quidem recedit ab eo quod docent Theologi, nam hi ferè uno omnes conſenſu docent -- Raros eſſe per hæc tempora, quibus rectè, ac ſapienter poſſit concedi quotidiana communio, ſummo in hac re cum delectu, & cautela procedendum, prudentia, judicioque opus eſſe non mediocri ad ferendum judicium de uniuſcujuſque diſpoſitione; ac Stando in linea Directoris, regulariter, non eſſe Laicis crebriùs, quam octavo quoque die, vel ad ſummum ter in hebdomada communionem permittendam; unde cum

de cum non ſit regulariter actus prudentiæ facilem ſe in hoc negotio exhibere, ſiquidem facilitas regulariter deficit à cautela requiſita ad prudentiam, & inclinat ad præcipitationem quæ eſt vitium oppoſitum prudentiæ, ſequitur quod qui facilem ſe in hoc exhibet recedat ab eo, quod docent Theologi, præſertim cum hi raros eſſe dicant dignos quotidiana communione, ille indifferenter perſonis juſtis hoc permittat; vel etiam ſuadeat, hi octavo quoque die moneant concedendam, ille quotidianam paſſim concedat communionem.

22. Do ipſamet verba Theologorum, ac primò quidem proponam Scholaſticos, deinde Morales, poſtremò Myſticos, ut veritas planè eluceſcat, & ſub unum aſpectum veniat tota, ac ſolida eorum doctrina, ex qua etiam quomodo ſe Confeſſarius gerere debeat in ordine ad communionem concedendam conſtabit.

§. II.

23. SCholaſtici Theologi agmen ducant. Dominicus Soto ſpectatiſſimus Ord. Præd. Theol. art. 10. de Euch. ſic ait - *Simpliciter loquendo non eſt utile omnibus hominibus quotidie ad Sacramentum accedere, ſed quotieſcumque homo ad illud ſe invenerit præparatum:* ac deinde concludit -- *Sæcularibus conjugatis, qui rei familiari inſerviunt non conſulerem frequentius, quam à quindena in quindenam ad Sacramentum accedere, licet à peccatis mortalibus ſint liberi: nam quamvis curam habeant expurgandæ conſcientiæ, nihilominus,* ut ait Paulus, *non poſſunt non curare quomodo placeant Uxoribus, & quomodo rei familiari proſpiciant, quod frequentiori ſumptioni Sacramenti non eſt adeò congruens.*

gruens. Idem inferius ait — *quocirca si inter Sæculares esset aliqua Persona, & probitate, & modestia insignis, nulla esset irreverentia, imò deceret fortè semel in hebdomada communicare, crebrius autem nullatenus approbare possem*.

24. Joann. Poncius egregius Theol. ex Seraphico Ord. in curs. Th. disp. 44. de Euch. concl. 4. postquam quæsivit an consulenda sit quotidiana Communio? respondet — *Talem usum fuisse in primitiva Ecclesia, quando primorum Christianorum ardebat charitas, & devotio, & esse etiam jam laudabilissimum singulis, qui pariter essent dispositi; Sed refrigescente jam à pluribus Sæculis illa charitate non est omninò conveniens singulis diebus communicare aliis, quam Sacerdotibus aut iis, qui singulis etiam diebus cum speciali reverentia, & præparatione accedunt, & experiuntur profectum Spirituale ex tali accessu, quales certè paucissimos reperire est inter Sæculares* — & infra addit — *Sed ipsis Confessariis, ac Directoribus spiritualibus cavendum valdè est ne suadeant communionem quotidianam, nisi paucissimis, de quorum singulari pietate, ac devotione sincera ex conversatione, & effectibus satis constat communiter iis qui cum ipsis conversantur, nec crederem sufficere, quod ex confessione pateat Confessariis* — notetur hoc diligenter à Confessariis, non enim juxta hunc Doctorem facilè debent communionem quotidianam permittere iis, quorum specialis devotio, licèt sit nota ipsi Confessario ex confessione, non est tamen nota aliis, cum quibus tales personæ versantur ex earum conversatione.

25. Franciscus Suarez è Societate Jesu acerrimus Propugnator frequentiæ hujus Div. Sacramenti disp. 69. de

69. de Euch. sect. 4. sic habet — *ut tamen in re morali rationem aliquam insinuemus ad ferendum prudens judicium, videtur sanè rarò esse alicui consulendum, ut ordinaria consuetudine frequentius quàm octavo quoque die communicet: ita significant Doctores, & ita sentiunt prudentes, & experti viri in hac materia, & communis usus Ecclesiæ non parum favet: nam regulariter loquendo tot sunt humanæ vitæ negotia, & impedimenta, quæ & animum distrahunt, & tempus occupant, ut non possint homines frequentius accedere cum debita dispositione, nec tantum temporis huic actioni dare, quantum par est: hoc tamen semel in hebdomada præstare regulariter non est* difficile.

26. Gabriel Vasquez tom. 3. in 3. part. disp. 214. cap. 3. ait — *In Ecclesia maximè usitatum video, ut frequentius, quam octavo die rarò, & non nisi hominibus probatæ virtutis, singulis autem diebus rarissimè, ac paucissimis hoc Sacramentum tribuatur.*

27. Ægidius Coninch qu. 80. de Euch. art. 10. -- *Si consideremus*, inquit, *prudentissimorum per orbem Christianorum hac in re judicium, & praxim; Laicis qui timoratè vivunt, & à gravioribus abstinent peccatis videtur consulendum, ut semel per hebdomadam communicent, nec sæpius nisi particularis ratio occurrat, præsertim si conjugati sint. Personis autem continentem vitam agentibus, & omninò à mundo abstractis judicio prudentis Confessarii posset facilè concedi, ut etiam diebus festis per hebdomadam occurrentibus communicarent: Cavenda tamen est etiam iis nimia frequentia, ne vel appareant omninò singulares, aut suo exemplo alios pertrahant, ut frequentiùs communicent quam ipsis expediat.*

28. Idem fermè docent alii Scholastici ex diversis Scholis Cajet., Ovand., Medina, Card. de Lugo, Lessius, Valentia, Vega, Durand., Ledesma, aliique quamplures citati à Franc. de Lugo lib. 4. de Euch. cap. 9. q. 6. & ap. Serlogo in cant. antil. 4. sect. 10. adeò, ut multò etiam ante hæc ultima tempora S. Bonavent. in 4. dist. 12. p. 2. qu. 2. asseruerit — *Omnes ergo rationes pro frequentia intelliguntur, salva debita præparatione, quæ in paucissimis est ut semper.*

§. III.

29. MOrales Theologi subscribunt Scholasticis: nam Salmanticensis Collegii Patres discalceati ex Carmelitis in cursu morali tract. 4. cap.7. p.3. ajunt — *quapropter spectata hominum conditione paucissimi sunt exceptis Sacerdotibus, quibus consulendus sit usus quotidianæ communionis: rari, & pauci, qui ad plusquam hebdomadariam communionem sint hortandi.*

30. Ochagavia tract.2. de Euch. q.16. — *generaliter non est fidelibus consulendum, ut frequentius quam octavo quoque die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suscipiant, paucissimis, ac nonnisi maximos in virtute profectus consequutis concedenda est Eucharistia quotidiana.*

31. Martinus Bonaccina insignis è Clero sæculari Canonista, ac Theologus disp. 4. qu. 7. p. 2. de Euch. apertissimè affirmat — *Raro personis non religiosis consulendum est, ut frequentius communicent quàm octavo quoque die, ut majori cum reverentia, & judicii maturitate discernant cibum à cibo.*

32. Joann.

32. Joann. Clericatus Præpos. Patavinus decis. 10. de Euch. asserit — *Nullus est, cui menstrua communio consuli non possit: Pauci quibus communio hebdomadaria sit prohibenda: Paucissimi quibus quotidiana sit concedenda* — & infra; censet — *non esse interdicendum quotidianum accessum ad Angelicam mensam laicis, & aliis charactere Sacerdotali non insignitis, si Angelicam vitam ducant* — notetur hæc conditio, & planum fiet, quàm parcus in hac re debeat esse Confessarius.

33. Castropalaus disp. 21. de Euch. pun. 16. postquam dixit laudabilem esse quotidianam communionem, sicuti etiam laudabile est votum virginitatis, seù castitatis &c. subdit — *Verùm hoc intelligendum si magno devotionis, & charitatis fervore ad tantum Sacramentum disponamur: neque enim expedit reverentiæ tanto Sacramento debitæ, ut quotidiè communicetur tepido, & remisso in charitate, curisque sæcularibus implicito: quapropter spectata hominum conditione, paucissimi sunt, quibus expediat singulis diebus communicare, rari, & pauci, quibus plusquam octavo quoque die.*

34. Layman in Sum. cap. 5. de Euch. — *Per accidens consideratis vitæ humanæ impedimentis, & distractionibus, raró hodie inter Laicos reperiuntur, qui idonei sint ad S. Eucharistiam sæpius quàm octavo quoque die cum ea, qua par est reverentia, atque animæ suæ fructu, aliorumque ædificatione sumendam.*

35. Idem fermè docent Silvester Ord. Pr. 3. de Euch. q. 15., Jo. Bapt. Corrad. O. P. p. 1. q. 57. Filliuccius Soc. Jes. c. 7. de Euch., Gobattus Soc. Jes. cas. 4. n. 57. Diana Cler. Reg. p. 11. tract. 7. res. 15. C. Toletus, aliique quamplures in ead. res. citati à Diana:

Diana : Rogo si rari sunt in toto Orbe Christiano; qui frequentius quàm octavo quoque die communicari mereantur, qua prudentia censebit Confessarius plures in una Urbe, imo in uno oppidulo reperiri, qui quotidiana sint digni communione? Possunt reperiri, non inficior, sed cautè procedendum.

§. IV.

36. A Gesis porrò Theologos Mysticos consulamus; hi etiam in eadem prorsus sententia sunt, ac Scholastici, & Morales: Horum aliquos insigniores in medium proferam. Thomas à Kempis, quamvis ante Tridentinum floruerit, tamen quia ejus aureus de imitatione Christi libellus plurimo fuit, & est usui omnibus animarum directoribus, qui post Tridentinum extitere, idcirco primo loco producendus videtur; ipse itaque in cit. libello l. 4. cap. 4. ait — *Et licèt omni die non sim aptus, nec ad celebrandum benè dispositus: dabo tamen operam congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere* -- Notes quòd devotissimus hic vir instruens alios induendo personam discipuli supponit non facilè in aliquo dari aptitudinem, & dispositionem ad quotidiè frequentanda divina mysteria.

37. Joannes de Avila Presbyter, ac Doctor eximiæ sanctitatis, ac doctrinæ in Hispania scribens ad quemdam concionatorem, qui hac super re illum per litteras consuluerat, ita loquitur uti extat in parte prima suarum Epistolarum -- *Dico, che l'esser tanti, come ella dice, à communicarsi ogni giorno, mi dà qualche sospetto all'animo, che forse tal cosa non piaccia à Dio,*

Dio; perche, richiedendo questo negotio di communicarsi ogni giorno, grandissima preparatione, tanto che i Teologi specialmente S. Tommaso, e S. Bonaventura parlano di ciò più tosto, come di cosa possibile, che reale, & essendo assai difficile tal preparazione nello stato matrimoniale, io per me non sò intendere, come in tanta gente possa essere tanta Santità -- infra verò subdit -- *Pare frequenza assai ragionevole per quelli, che non passano la mediocrità dello spirito, il communicarsi ogn' otto giorni una volta, salvò se non occorresse qual cosa frà settimana, e chi ne vorrà far più parli con V. R., e quando vedrà in alcuno il profitto, gli lo conceda,* ma siano pochi, *communemente cogl'altri stia pur sopra di se raccomandandosi prima à Dio, e domandandogli lume per non errare* - Notetur quanta cautela in hac re procedendum sit.

38. Ludovicus Granatensis Ord. Præd. spectatæ sanctitatis, ac doctrinæ vir, quem summis laudibus extulit Greg. XIII. propter ejus excellentiam in doctrina spirituali, & quem S. Carolus Borromæus absentem consulebat, & vehementer amabat, ait, uti extat apud Corradum, quòd *ad hoc Sacramentum accedere regulariter cuicumque personæ sufficere debet dominicis tantùm diebus* -- Intelligas nisi aliqua sit specialis causa, vel devotio: sed videas quàm esset alienus à concedenda passim quotidiana.

39. Ludovicus de Ponte Soc. Jesu insignis vitæ Spiritualis Magister 1. tom. perf. Christianæ, tract.4. cap. 6. inquit - *satis apparet si ordinariam hominum dispositionem attendamus duo posse esse extrema circa frequentiam communionis vitiosa: alterum eorum, qui rarius quàm par esset, accedunt, alterum eorum,*

qui

qui nimis frequenter: in qua re difficile est medium attingere -- infra deinde dat pro hac re varias regulas, quarum una est -- *Posse aliquas personas excellentis adeo virtutis, ac sanctitatis esse, adeòque divinum hoc Sacramentum appetere, & esurire, ut meritò debeat eis sacra communio ter, aut quater singulis hebdomadis concedi: imo aliquibus, etsi raris, etiam quotidiè si personæ sint divino obsequio omninò mancipatæ* -- Expendantur à confessariis hæc verba & intelligetur quam minimè deceat facilitas in indulgenda quotidiana communione.

40. Eusebius Nieremberg. Soc. Jesu cujus piissimi libri quantus ipse vir sit, satis ostendunt in suis pandectis vitæ asceticæ l. 2. doct. 4. cap. 22. postquam laudavit usum communicandi octavo quoque die subdit. *Et licèt olim major frequentia fuerit in usu Fidelium non solum Apostolorum temporibus, sed etiam postea per plures annos: nihilominus his frigidis temporibus hæc frequentia satis magna judicatur* -- Unde si hæc frequentia est satis magna, cautè Confessarii incedant, & majorem facile non concedant, nisi majores, & graviores hic, & nunc causæ occurrant.

41. Demum in Vita S. Margaritæ de Cortona descripta à Francisco Marchesio lib. 1. cap. 20. habetur, quod ipse Episcopus Animarum nostrarum Christus Dominus dixerit, ac mandaverit suæ Fideli Servæ hæc -- *Farai avvertito in mio nome il tuo P. Confessore, à non ammettere in avvenire con tanta facilità qualunque persona, che addimanda il Sacramento, ma che lo comparta solo alle Anime ben disposte e pure, le quali con grande ardore di spirito lo desiderano, perche io sono pur troppo offeso dalle frequenti communioni degl' Uomi-*

Uomini, i quali senza ritrarne alcun frutto malamente vivono -- Utinam hæc monitio Confessariorum omnium menti inhæreat!

42. Stat igitur quòd Sapientissimi omnium Ordinum Theologi tum Scholastici, tum Morales, tum mystici docent Raros, imò rarissimos esse, quibus prudenter, & congruè possit à Confessariis quotidiana communio indulgeri: At rogo, qua veritate id assererent, si rectè procederent ii animarum Directores, qui facile plures, & pluribus in locis ad quotidianam communionem admittunt? Profectò si benè procedunt hi Confessarii, non video quomodo vera sit horum Theologorum Doctrina, siquidem non rari, sed plures, & plures sunt non solùm in Christiana Republica, sed in uno oppido quibus consulenda sit quotidiana communio.

§. V.

43. SUperest ut videamus, an talis Facilitas etiam recedat à praxi, quam tenuerunt Sancti, ac prudentes Animarum moderatores, qui floruerunt per hæc duo ultima sæcula: & quidem pronum est ostendere, quod sic, ut constat ab exemplis: nam.

44. S. Cajetanus Thienæus, qui ut testantur lectiones Breviarii Sanctissimæ Eucharistiæ frequentiorem usum maximè promovit, ita se gessit juxta ejus vitam descriptam à Jo. Bapt. Castaldi -- *Prima dispose i popoli à frequentare la Communione una volta il mese, poi che si frequentasse ogni Domenica, v'aggiunse le feste fra settimana, & anco i Venerdì* -- Ubi notes, quòd qui maximè fuit Promotor frequentis usus, & ut

talis ab Ecclesia laudatur, non legitur quod ordinaria consuetudine quotidianam communionem invexerit.

45. S. Ignatius de Loyola, à quo Sacramentorum frequentia incrementum accepit, tam parcus erat, & cautus in concedenda laicis quotidiana communione, ut teste Sacchino lib. 3. hist. Soc. n. 8. -- etiam *eos*, *quibus quotidiana divinæ mensæ consuetudo jam erat*, *quanquam non cogendos*, *tamen adhortandos ajebat*, *ut id rarius factitarent* -- quare obiter notetur, non esse cur quis miretur si aliqui è Soc. aliquando Laicis consilium dent, ut rarius, quàm singulis diebus communicent; nam hoc documentum habent à S. Fundatore optimo Animarum Moderatore, ac zelantissimo SS. Eucharistiæ quoad usum Propagatore.

46. S. Philippus Nerius, ut constat ex ejus vita descripta à P. Bacci l. 2. c. 1. *Voleva che non solo i Sacerdoti*, *ma ancora i Laici frequentassero questo Sagramento*, *per la qual cosa alcuni de' suoi Penitenti si communicavano ogn'otto giorni*, *molti ogni festa*, *altri tre volte la settimana*, *ed alcuni*, *se ben pochi*, *ogni giorno* -- ubi notetur, quod S. Philippus erat ita à Deo illuminatus, ut probè intelligeret quid cuique expediret: notetur quod ejus Pœnitentes erant plurimi ita, ut tota ferè Roma ad ipsum conflueret: notetur quod non pauci ejusdem Pœnitentes fuerunt insigni pietate, ac sanctitate excellentes: unde magna in eo relucet circumspectio, & cautela, quod *paucos* communione quotidiana dignaretur: immo Sanctus Vir sæpissimè dictitabat -- *Non tutto quello che è in se stesso buono*, *è buono in particolare* -- Bonum est v. g. quotidie communicare *secundum se*, sed non semper est bonum, seu expe-

expediens *prout in individuo* : & ad Mulieres quod attinet sæpè ille laudabat, atque in exemplum proponebat Martham quamdam Spoletinam : Cur? numquid quia semper adstabat, sicut novella olivarum in circuitu mensæ Domini? Minimè gentium : sed quia, ut ipse ajebat — *attendeva a filare in casa sua*.

47. S. Franciscus Salesius agens de frequenti communione cap. 20. introd. ad vit. devot. — *Io, dice, nè vitupero, nè lodo assolutamente, che uno si communichi ogni giorno, ma lascio questo alla discrezione del P. Spirituale, perche la disposizione, che si ricerca ad una sì frequente communione dovendo essere tanto esquisita, non è bene darne consiglio in generale* — notentur illa verba — *la disposizione che si ricerca, dovendo essere tanto esquisita* — quæ sanè indicant, quàm parcè, & cautè in hac re Sanctus Vir procederet.

48. S. Carolus Borromæus, ut videre est in pluribus ab eo habitis Conciliis provincialibus commendat quidem sæpissimè frequentem communionem, non autem unquam, neque ab ipsis Clericis exigit, aut petit quotidianam; imò ab ipsis Clericis cum non petat frequentiorem, quam hebdomadariam, & in festis occurrentibus, colligitur quod S. Antistes non ita facilis esset ad Laicis quotidianam indulgendam.

49. Jacobus Laynez, qui Concilio Tridentino interfuit Pontificii Theologi munus exequens : teste Sacch. lib. 3. hist. Soc. n. 6. collectis in unum pluribus aliis Theologis hanc rem de concedenda crebrius aut rarius Laicis communione diligenter ad examen vocavit, ac discussit, ut ad certam quamdam ac prudentem normam Soc. Confessarii se componerent, nec in tanta re errarent, ac demùm statuit — *permitti nequa-*

quam debere, ut singulis diebus mysteria divinissima Laici sumerent, nisi si quis fortè ita viveret ut vita ejus perpetua ad Sacrosanctam communionem præparatio videretur.

50. Religiosissimi illi Animarum Directores ex Dominicana Familia, qui hoc ultimo præcedenti sæculo direxerunt in Spiritu S. Rosam Peruanam nunquam illi stabiliter, & ordinaria consuetudine permiserunt communionem quotidianam: unde historicus vitæ hujus P. Laurentius Lucchesini ait — *ter ut minimum in hebdomada divina Eucharistia reficiebatur, quinquies non rarò, & aliquando in singulos dies* — Notetur ly *aliquando*, & notetur quod erat S. Rosa, quæ accedens ad sacram mensam facie ipsa præferebat cordis incendium, adeo ut cœlesti splendore sæpissimè perfusa Sacerdotibus ipsis terrorem incuteret.

51. Religiosissimi illi viri, qui direxerunt in Spiritu his nostris temporibus Augustissimam Eleonoram Neoburgicam matrem regnantis Imperatoris Fœminam planè omnibus ornatam virtutibus, ut constat ex ejus vita nuper impressa, nunquam illi concesserunt, neque in ipso statu viduili quotidianam communionem, sed ter in hebdomada: adeò in hac re cauti, & Temperati erant.

52. Demum vix in ullo, quòd sciam, Religionum Novitiatu, licèt quotquot in iis vivunt religiosissimam ad exactæ regularis observantiæ normam vitam traducant, conceditur plus quam ter in hebdomada Sacra Eucharistia: quòd sanè non leve argumentum est ad probandum quanta discretione, & moderatione procedere debeant Confessarii in hoc negotio respectu Laicorum sæcularium.

53. Ne-

53. Neque illos ad facilitatem incitare debet, quòd S. Catharina Senensis quotidie communicaret, quòd idem faceret per hæc nostra tempora S. Maria Magdalena de Pazzis cum toto integro suo monasterio: nam in primis quod duæ adeò S. Fœminæ id usurpaverint non probat non esse raras eas quibus id concedendum sit: Adde quod de S. Catharina Senensi ita loquitur S. Antoninus tit. 23. cap. 14. §. 8. — *Erat satis inter Laicos vulgatum quòd Catharina ista quotidiè communicabat, & ex Sacramento absque alio cibo vitam transigebat, sed quod piè dicebant, & suspicabantur, utique verum non erat, non enim quotidiè sed frequenter Sacramentum sumebat* — Monasterium verò S. M. Magdalenæ de Pazzis, & Sancta ipsa hoc habent peculiare, ex quo latum cum cæteris discrimen oritur, nam cum ex instituto Religioso id faciant & ipsa fecerit, habent, & ipsa habuit *gratiam vocationis*, seu auxilia quædam actualia specialia ad id ritè exequendum: unde ex eo quod ita fecerit Sancta, & quod ita faciant illæ religiosissimæ matres, non est cur facilis esse debeat confessarius in indulgenda aliis quotidiana communione.

54. Postremo sic concludo: integrum est judicium quod plurimorum prudentium sententia comprobatur *cap. extra dist.* 64. ergo à contrario hallucinationi est obnoxium illud judicium quod à plurimorum sententia recedit -- atqui judicium eorum Confessariorum qui facilè hanc communionem quotidianam concedunt justis simpliciter recedit à plurimorum sententia, siquidem plurimi ajunt raros, paucissimos esse in toto orbe, quibus concedenda sit, ergo judicium talium Confessariorum hallucinationi obnoxium est &c.

At in-

At inquient, nos innitimur gravibus fundamentis in hoc faciendo: Bene eſt: expendamus illa: & ſit noſtra Secunda Aſſertio.

§. VI.

55. DIco 2. Praxis talium Confeſſariorum non benè innititur fundamentis in caſu expoſitis: Probo hoc explicando ſenſum quem habent fundamenta adducta, ex quo ſenſu liquidò conſtabit talia fundamenta nihil patrocinari praxi talium Confeſſariorum. Ac primùm erat: - *Uſus frequentis Communionis perfectior eſt, quàm uſus rarior*: Admitto hoc libentiſſimè: imò tam certum hoc eſſe affirmo, ut nullus de hoc Catholicus poſſit dubitare, ſicuti bene obſervat de Lugo loc. cit. ſed quid inde? Etiam ſtatus Religionis perfectior eſt, quàm ſtatus conjugalis, etiam votum caſtitatis perpetuæ perfectius eſt quam votum caſtitatis ad tempus: numquid proindè facilis quis eſſe debet in faciendo poteſtatem Pœnitentibus emittendi votum caſtitatis perpetuæ? Numquid facilè quis ſuadebit huic vel alteri in particulari ſtatum Religionis præ alio ſtatu? Recolatur illud dictum S. Philippi Nerii -- *non tutto quello che è buono in ſe ſteſſo è buono in particolare* -- Senſus itaque talis propoſitionis, nempè quod uſus frequentior ſit in ſe perfectior non negatur, imò aſſeritur, imò proponitur ad populum: Sed an huic, vel illi expediat hic, & nunc uſus frequentior, quam rarior hoc opus, hic labor eſt, & idcircò conſideratè, & cum cautela procedere debet Confeſſarius. Videatur *artic.* 10. *q.* 80. *S. Thom. in* 3. *p.* ubi rectè explicatur, qua ratione frequens uſus Sacra-

Sacramenti ſemper expediat, & qua ratione poſſit per accidens non expedire.

Replicabit fortaſſe aliquis: Uſus Sacræ Euchariſtiæ, ſeu Sacra Communio auget gratiam ſanctificantem *ex opere operato* homini in gratia exiſtenti, ergo quilibet in gratia exiſtens utiliter, ac ſanctè facit accedendo ad hunc divinum cibum, adeòque facilitas Confeſſarii in concedendo Laicis quotidianam communionem non eſt obnoxia hallucinationi.

Sed contra: Nam in primis non deſunt auctores ſatis graves, qui negant ſufficere ſolam exiſtentiam in gratia ad hoc, ut Sacra Communio pariat in ſubjecto augumentum gratiæ ſanctificantis *ex opere operato*, ſed ulteriùs requirant actualem devotionem, & fervorem; ut videre eſt apud Caſtrop. tract. 21. diſp. unica p. 11. deindè, eſto, ſit verum ſufficere carentiam lethalis in ſubjecto, ad hoc ut habeatur per ſacram communionem augumentum gratiæ ſanctificantis ut docet *Suarez in 3. p. diſp. 63. ſect. 3.* Numquid proindè ſequitur, ut reſpectu cujuslibet hominis juſti utilior ſit quotidiana communio, quam communio non ita frequens? Nequaquam: etenim 1. gratia quæ ex opere operato datur in Sacramentis proportionem habet cum diſpoſitionibus recipientis, uti Suarez ibi ſect. 4. cum autem poſſit quis eſſe magis diſpoſitus in communione non adeò frequenti, poteſt etiam contingere, ut majus augumentum gratiæ recipiat hic in communione minus frequenti, quam in quotidiana, & conſequenter utilior illi ſit communio non adeò frequens, quam quotidiana, & frequentiſſima: 2. Communio quotidiana, ut reſpectu hujus vel illius ſubjecti dicatur utilior; penſanda eſt, ut rectè notat Moya, non

non solum utilitas proveniens recipienti *ex opere operato*, sed hæc, & reverentia debita Sacramento: cum autem longè major possit reverentia reperiri in hoc, vel illo subjecto si frequenter quidem, sed non quotidiè accedat, quàm si accedat quotidiè; hinc est quòd respectu hujus, vel illius subjecti non semper sit utilior communio quotidiana, etiamsi per talem quotidianam communionem habeatur augmentum gratiæ -- & consequenter Confessarius non debet esse facilis &c.

56. Concilium Tridentinum optat ut in singulis Missis fideles adstantes communicent -- ℞. in primis, ut benè notat, Cardenas, Tridentinum non id optat *absolutè*, sed *optaret*, ideſt inclinat quodammodo ad optandum: *non optat absolutè*, quia non omnes, imò paucissimi habent eam dispositionem, quæ requiritur ad talem frequentiam: *inclinat ad id optandum*, quia id, ut dictum est, perfectius in se est: ℞. 2. quod S. Synodus optat quidem, ut omnes fideles adstantes communicent: sed simul optat in Fidelibus veram, & congruam dispositionem: unde objectum desiderii habiti à Tridentino non est sola communio quotidiana, sed complexum ex eadem, & ex congrua in Fidelibus dispositione: cum autem hæc in paucissimis reperiatur; Sicuti Sancta Synodus idcircò nihil præcepit sed tantum quid cuperet indicavit; ita Confessarius non facilis debet esse in concedendo tali frequenti usu, sed temperamentum juxta uniuscujusque dispositionem adhibere.

57. Talis erat Usus primitivæ Ecclesiæ ut quotidie communicarent: ℞. Verissimum id esse, ut constat ex actis Apostolicis, & ex Angelico in resp. ad 5. sed fer-

fervorem illorum temporum proportionem habuisse cum ea frequentia, uti optimè notat S. Bonav. in 4. dist. 12. p. 2. q. 2. apud de Lugo d. 17. quare si aliquis inveniatur habere fervorem illorum primorum Christianorum, poterit illi laudabiliter, & faciliter concedi quotidiana communio: At quinam erat fervor illorum primorum Christianorum? Audiatur ex Cornel. à Lapide in cap. 5. act. Apostolorum: ubi ex Josepho refert eos fuisse opum contemptores, paupertatis, & vitæ communis amantes, religiosos erga Deum, silentio deditos, psalmodos, mites, fideles, pacificos, continentes, justos, abstinentes, longævos, in tormentis constantes, imò ridentes, immortalitati, & æternitati viventes quasi Hæroes, & Semideos -- Rursus ibidem ex Philone refert -- quod illi piè, sanctè, justèque vivebant triplici regula utentes, amore Dei ardentissimo, virtutis cultu diligentissimo; charitate proximi ferventissima -- Rogo quotnam sunt hujusmodi nostris temporibus? Utinam multi! sed juxta Theologos, ac PP. pauci sunt, ac propterea Confessarius non debet usum illorum temporum ad tuendum suam facilitatem obtendere, sed potius cum S. Bonaventura concludere -- *Si aliquis videat se esse in statu Ecclesiæ primitivæ, laudandum est quotidie communicare, si autem in statu Ecclesiæ finali, utpotè frigidum, & tardum laudandum est quòd rarò, si autem medio modo, medio modo se debet habere, & aliquando debet cessare ut addiscat revereri, aliquando accedere, ut inflammetur amore.*

58. SS. PP. frequenter inculcant quotidianam communionem, & usum frequentissimum illius -- ℟. cum S. Bonavent. omnes tales textus SS. PP. intelli-

 gen-

gendos esse salva semper debita præparatione quæ in pauciſſimis eſt — unde optimè notat Cardenas, quod omnia Concilia, & PP. qui adducuntur, & poſſunt adduci ad tuendam facilitatem, non faciunt ad rem, quia illi dum hortantur ad communionem quotidianam ſimul hortantur ad debitam, & congruam diſpoſitionem quæ rarò reperitur: Adde quod Sancti PP. multoties loquuntur non *preſsè*, & *Scholaſticè*, ſed concionatorio modo in homiliis habitis ad Populum: expedit autem ut concionatores frequenter inculcent frequentiam communionis, ejuſque utilitatem amplificent quia populus magis per ſe inclinat ad raritatem, quàm ad frequentiam, & ſi frequentia reprehendatur (quod ſanè, & S. Carolus in ſuis Conciliis vetuit, & Franciſcus de Lugo non carere gravi peccato judicat) ſi inquam frequentia reprehendatur, facilè erit, ut plures ſuam deſidiam reverentiæ velamine tegant: unde bene notat Card. de Lug. — *decet Theologum ſcire quid doceat Theologica veritas in hoc negotio, ſermonem tamen temperare, & apud plebem in favorem frequentiæ loqui prout Sancti PP. fecerunt* — monet tamen Decretum Sac. Congr. ut Concionatores poſtquam frequentiam commendaverint, ſtatim de magna ad illud ſumendum Sacramentum præparatione orationem habeant. Demum, accedit quod SS. PP. multa dixerunt quæ videntur præſeferre aliquam exaggerationem, quia toti erant in repræhendendo, & confutando adverſarios illos, qui infrequentiam volebant, ut contigit in Oriente tempore S. Chryſoſtomi: quandò autem quis è pulpito, & apud populum vitium aliquod contra ejuſdem defenſores reprehendit, facilè, & etiam prudenter oppoſitam virtutem exaggerat: Hinc

Hinc etiam factum fuit, quod nostra Societas cum sub ejus initium in invidiam apud aliquos vocaretur, imò hæresis accusaretur ex eo quod frequentiam hujus Divini cibi promoveret; S. Thomas de Villanova è pulpito tum talem frequentiam, tum Societatem defenderit, & Christophorus Madritius librum de frequentis communionis laude conscripserit: quæ laus semper intelligenda est, vel de frequentia secundum se, vel de frequentia suppositis terminis habilibus in subjecto.

59. Neque Facilitati Confessariorum patrocinatur quod SS. PP. aliquando dicant semper accedendum esse ad communionem quandò quis non habet læthale: nam ly *semper* debet accipi cum proportione, inquit Lugo, idest suis temporibus congruis -- sicut ly *semper* orandum debet accipi cum eadem proportione: Item nec patrocinatur, quod aliqui Sancti dicant Raritatem non reddere hominem dispositum, & quod qui non est dignus accipere quotidie non est dignus accipere post annum: nam verum est quod raritas accessus ad Sacram Mensam per se non parit dispositionem, eam tamen parit *occasionaliter*, & qui non est dignus accipere quotidie, non est dignus accipere post annum condignitate adæquationis, tamen est dignus accipere post annum *sine indecentia*, quæ utique esset si in statu tepido quis accederet quotidie, non est autem si accedat post annum, quia post annum, datur major necessitas, qua excusatur illa irreverentia.

60. Sacra Card. Congreg. anno 1587. statuit non esse illicitum quotidie communicare -- ℟. utique non est illicitum: nullum enim extat præceptum probibens quotidianam communionem: sed quid indè? Peregrinatio Compostellana non est illicita, imò sancta,

nunquid tu facilè omnibus fæmellis consuleres Compostellanam peregrinationem ? Quamvis igitur res aliqua non sit illicita, tamen multa consideranda sunt, ut eadem hic, & nunc in particulari alicui suadeatur: certè S.Thomas considerans communionem ex parte sumentis pronunciat -- *non est utile omnibus hominibus quotidiè ad hoc Sacramentum accedere*. -- Adde quod quamvis quotidiana communio non sit illicita ex decreto Congreg. cit. id tamen intelligendum de quotidiana communione *secundum se*; nam per accidens, & ex circumstantiis potest esse alicui illicita saltem *leviter*, in hoc sensu, juxta de Lugo, non quatenus actus communicandi sit illicitus, sed quatenus actus habendi verbi gratia voluntariam distractionem, aut inanem gloriam, aut quid simile habet in circumstantia accedendi ad Eucharistiam non solùm malitiam propriam objecti, sed etiam malitiam contra religionem propter irreverentiam contra Sacramentum -- & notetur quòd talis irreverentia, & consequenter venialis aliqua culpa facilius potest incurri à personis devotis, quàm ab aliis, quia à personis devotis major reverentia, & præparatio juxta de Lugo requritur ex præcepto levi, quàm ab aliis personis justis, unde facilius est quod peccent leviter in accedendo ad communionem istæ personæ devotæ, quàm aliæ, ac propterea non ita facilis debet esse confessarius in concedendo etiam istis quotidianam communionem. Certè S. Romualdus nolebat ut illi Monachi communicarent, qui inter orandum dormitassent, videlicet, quia in talibus viris spiritualem vitam profitentibus talis dormitatio videbatur S.Abbati indispositio quędam ad Communionem, quæ fortasse in aliis non esset.

61. Sa-

61. Sacra Congr. in ultimo decreto de quotidiana communione relinquit hanc rem integram judicio Confessarii — ℟. relinquit judicio Confessarii, at judicio recto, non erroneo: Etiam in Jubilæis committitur arbitrio Confessarii commutatio votorum, non tamen idcircò temerè Confessarius in hac re procedere debet, sed ea expendere, quæ expendenda monent quoad commutationem Sanchez, aliique Theologi: similiter dicendum in præsenti materia: debet proindè Confessarius, ne erret expendere quæ docent Theologi, quæ usurparunt Sancti, cum autem doceant Theologi rarissimos esse quibus quotidiana communio concedenda sit ex eo quod in rarissimis reperiatur debita, & congrua dispositio non debet præcipitanter omnibus indifferenter justis quotidianam communionem concedere, sed benè expendere an in Pœnitentibus sint dispositiones requisitæ ad communionem quotidianam.

62. Duo fortasse replicabit hic Confessarius facilis ad communionem indulgendam: 1. Sacra Congr. non vult assignari certos dies quibus liceat, aut non liceat ad sacram mensam accedere, ergo Theologi supra citati assignantes octiduum regulariter pro frequentanda communione non benè docent, adeoque illis non standum; 2. Sacerdotes quotidiè celebrant, & quotidiana celebratio in illis laudatur, nec tanta cautela præscribitur, cur igitur tanta adhibenda est in Laicis, cum ex his multi devotiores sint quàm Sacerdotes? — ℟. ad 1. Aliud est assignare certos dies, quibus generaliter unica præcepti formula possint, vel non possint Laici accedere ad sacram mensam: aliud assignare certam regulam, quæ possit plerumque ferè in omnibus

bus observari, quandò specialis causa aliter faciendi non occurrat: Illud primum prohibetur à Sacra Congr. & quidem rectè quia possunt reperiri Laici adeo Sancti, quibus expediat frequentior communio: Hoc verò 2. non prohibetur, & hoc faciunt citati supra Theologi indicando octavum quemque diem pro frequentanda communione: sicuti hoc etiam facit regula 26. Sacerdotum Societatis Jesu quæ proinde optimè videtur cohærere cum hoc decreto, & cum doctrina Theologorum, non enim præscribit generaliter dies, quibus huic vel illi generi personarum danda, aut non danda sit communio, sed assignat quamdam mensuram, quæ facilius, & congruentius potest ferè in omnibus observari, ne detur locus errori, ac proinde Lainius cum cæteris Patribus, ut refert Sacchinus lib. 3. hist. Soc. n. 6. dixerunt -- *Moderationem justam videri, si Laici octavo quoque die communionem usurpent* -- Notes ly *Moderationem*: non etenim dixerunt *Taxationem*, aut *Præscriptionem*.

℟. ad 2. 1. quod Sacerdotes cum pari dispositione, quàm habent Laici, possunt frequentiùs celebrando communicare, quam Laici, quia defectus dispositionis, quem fortè habent compensatur per obligationem quam habent ex officio: 2. Sacerdotes frequentiùs possunt communicare celebrando, quia ex se *ratione* Status sunt regulariter magis dispositi, quàm Laici, utpotè ratione status separati à curis sæcularibus: præterea ratione Ordinis habent auxilia quædam gratiæ ad ritè, sanctèque peragendam illam actionem sacrosanctam, quæ auxilia non habent Laici. 3. non inficior, quod etiam Sacerdoti qui culpabiliter, vel inculpabiliter ob frequentem, & quotidia-

dia-

dianam communionem eſt in periculo irreverentiæ, & indevotionis, conſilium dandum eſſet de abſtinendo aliquando, ut poſtea reverentius accederet, ſicuti docet S. Bonaventura apud de Lugo diſp. 17. -- Quamquam raròcrederem inculpabiliter eventurum tale periculum Sacerdoti, ac propterea cum tale periculum irreverentiæ regulariter eveniat ex culpa Sacerdotis, auctor illi eſſem, ut potius ipſe tolleret talem culpam, quam omitteret ſacrum, ea ductus ratione, quia innumera bona, & immenſi fructus proveniunt Fidelibus tum vivis, tum defunctis ex Sacroſancto Miſſæ Sacrificio.

Conſtat proindè ex hactenus dictis id, quod aſſeruimus 2. loco, nempè quod Praxis talis pii Sacerdotis facilis in concedenda quotidiana communione, non benè innititur fundamentis in caſu expoſitis.

PARS III.

Proponuntur aliquot morales regulæ ſervandæ à Confeſſario in concedendo crebriùs, aut rariùs Laicis Sacram Communionem, ut ſit fidelis Diſpenſator, & prudens.

§. I.

63. Triplicem aſsigno regulam deſumptam ex doctrina Sanctorum, ex Theologis, & ex ipſo Decreto. Prima igitur Regula eſt ex S. Franciſco Saleſio: Hic Sanctus cap. 20. lib. 2. Introd. ad vit. devot.

devot. ſic docet -- *Per communicarſi ogn'otto giorni biſogna non avere nè peccato mortale, nè affetto al peccato veniale, ed avere un gran deſiderio di communicarſi, ma per continuare tutti i giorni biſogna di più aver ſuperata la maggior parte delle ſue male inclinationi, e che queſto ſia col conſiglio del P. Spirituale* -- Quamobrem ecce ſatis congruam regulam pro concedenda communione quotidiana, vel non concedenda -- Videat ſcilicet Confeſſarius an Perſona petens communionem quotidianam 1. ſit expers peccati mortalis, 2. an ſit expers omnis affectus ad peccata venialia, 3. an habeat ardens deſiderium communicandi, 4. an ſuperaverit pleraſque ſuas pravas inclinationes tum partis concupiſcibilis, tum partis iraſcibilis, & ſiquidem ita invenerit, tunc poterit quidem eam adhortari ut rariùs, vel certis diebus communicet, non poterit tamen niſi alia occurrat cauſa, v. g. ad eam mortificandam denegare illi communionem quotidianam, aut ab eadem eam repellere, vel deterrere juxta ſupra relatum Decretum: Dixi poterit adhortari: addo nunc meo quidem judicio exequens munus directoris adhortarer, tum quia rarò mihi crederem adeſſe diſpoſitiones has ex Saleſio requiſitas, tum quia ut bene notat Calinus loc. ſupracit. n. 12. ita homines à natura comparati ſunt ut eorum fervor ſenſim tepeſcat in rebus quotidianis: nam ex aſſuetis non fit paſſio, unde ſi quotidie Divinus cibus accipiatur, facilè eſt ut tepidè, & ſine congrua diſpoſitione accipiatur. Vid. idem auctor loc. cit. n. 12.

§. II.

§. II.

64. Secunda Regula est ex Paulo Segneri in suo Parocho instructo cap. 21. -- Nempè observet diligenter Confessarius finem quem habent, & quo moventur personæ ad frequentem communionem usurpandam, & si animadvertat talem frequentiam non provenire ex fame talis divini cibi, sed ex quadam interna æmulatione, ex quadam ambitione, ex quadam consuetudine, non consultum videtur iis frequentiorem communionem, & præsertim quotidianam concedere: quòd olim etiam solidè doctèque monuerat Ludovicus de Ponte p. 1. perf. Christianæ tract. 4. cap. 6. omninò videndus.

65. At undè cognoscet Confessarius finem sincerum, & non vitiosum talium Personarum? ℟. Cognoscet si quando eis denegatur communio illæ, vel gravatè, & ægro animo obediant, vel absolutè non obediant eundo ad alium Confessarium, aut superbè asserendo non posse se recedere à consuetudine quam habent: cognoscet etiam, ut benè notat Sradiera tract. 14. c. 19. degl'inganni &c. -- *Investigando che effetti provino in se dopò la communione, e se scoprirai, dice, che non v'è altro ò poco altro fuor di quel gusto, ò sodisfazione d'avere avuta la communione, questo non è il desiderio sodo, e massiccio che richiede l'Eucharistia; ma s'addimandano vogliuccie, & appetiti non mali, ma imperfettissimi, e di pochissima sostanza* -- Ideòque Confessarius non debet, ut prudens dispensator sit, iis concedere quotidianam communionem *regulariter*: Certè illæ Animæ, quæ sincerum valdè habuerunt desiderium Divinæ Eucharistiæ alios experiebantur

tur

tur post communionem effectus : Audiantur , quos experiretur S. Catherina Senensis -- *Tantus ejus in Eucharistiam erat ardor , tanta fames , ut si quotidie non communicasset videretur animam exalaturam , mox verò ut communicarat , & corpore , & Spiritu* (en effectus) *evadebat ita valida , ut ingentes subiret labores , ac pœnitentias , & cibos omnes humanos fastidiret -- apud Cor. à Lap. Apot. cap. 2.* alii hujus divini cibi post ejusdem sumptionem effectus videantur apud Rodriguez tom. 2. tract. de Euch.

66. Demum notetur cum Ludovico à Ponte loc. cit. quod vera Fames , & sincerum desiderium frequentiæ extraordinariæ hujus Divini cibi non statim incipit postquam aliqua Persona devotioni , ac superficiali cuidam pietati se addixit ; sed regulariter postquàm magnos , ac multos habuit in solida virtute progressus : En ejusdem Auctoris piissimi verba -- *Specialis , suaviorque vocatio , qua Christus Dominus electos suos ad majorem hujus Sacramenti frequentiam invitare solet , ut plurimum incipit , postquam illi dies permultos in sanctis operationibus se exercuerunt , vultque ipse singulare suum erga eos studium , & favorem ostendere , bonaque illa opera remunerare ; & Spiritum addere , ut prosequantur , & in perfectione virtutum omnium proficiant* -- Undè mirum sanè est , quod aliquæ Personæ spiritualem vitam , & incipiant , & absolvant in quotidiana hujus Divini cibi usurpatione .

§. III.

67. TErtia regula ex decreto ipso , & ex communi Theologorum est -- Nempè -- *Explorare frequentiæ fructum , & ad pietatem processum* -- Quan-

Quando itaque aliquis ex frequenti communione verè proficit, & proprium hujus Sacramenti fructum recipit, quandò in solidis virtutibus per frequentem communionem processus habet; tunc sanè illi Confessarius poterit uberiorem mensuram hujus Eucharistici panis libenter dare, at vero si secus contingat expediet potius, uti in tuenda corporis valetudine, cibum minuere, & exercitium augere, ideft, minuere communiones, & augere alia pietatis opera. Vid. Cajet. 3. p. q. 80. art. 10.

68. Verùm hoc opus, hic labor est: Undè intelliget Confessarius, an aliquis ex frequentia Eucharistiæ fructum capiat, & an in solidis virtutibus proficiat? R. cum S. Francisco Salesio in 18. Tratt. ubi sic ait — *Desiderate forse sapere, come conoscerete, se v'approfittate con ricevere i Sacramenti? Lo conoscerete se v'avanzate nelle virtù, che sono proprie di tali Sagramenti, v. g. voi conoscerete cavar frutto dalla communione, se voi frequentandola diventerete dolce, soave, e umile, poiche tale è la virtù propria di questo Sagramento, che è tutto dolce, tutto soave, e tutto mele, mà se al contrario voi non diventate più umile, nè più dolce, meritate che vi si levi il pane, giacche non volete faticare.*

69. R. 2. cum Sancto Apostolo Paulo 2. ad Cor. cap. 10. — *Ipsi in nobis nosmetipsos metientes, & comparantes nosmetipsos nobis* — Ideft Confessarius prudens metiatur Pœnitentes in ipsissmetipsis, & comparet illos in ipsissmetipsis, observet quales fuerint ante frequentem communionem, & quales sint nunc, an sint faciles in committendis venialibus sicut prius? an sint iracundi sicut prius? an sint propriarum Amatores

commoditatum ſicut prius ? Et ſi ita eos reperiat probabilem conjecturam habebit, quod non proficiant, ſin verò ſecus, conſtabit profectus in virtutibus. Notet tamen diligenter Confeſſarius in hac inſtituenda comparatione illud, quod rectè notat Joan. Pet. Pinamonti in ſuo Direct. cap. 29. — *Non credere che tutto ciò, che prova internamente una Perſona per la ſua compleſſione affettuoſa ſia un eceſſo di perfettione, ò di accreſcimento nella Pietà* — atque idcirco ibidem docet idem Auctor — *Non far conto in materia di amor di Dio, ſe non del forte: non ſi devono diſprezzare le tenerezze, & altre impreſſioni ſenſibili, mà non ſe ne deve far conto in maniera, che il Direttore ſe ne ſerva per miſura* — Quòd idem olim monuerat, & uſurpaverat in animarum directione S. Ignatius uti refert Maffejus in ejus vita l. 3. cap. 10.

70. Demùm etſi Confeſſarius non debeat in hoc gerendo negotio multum commoveri ex admiratione, & opinione vulgi, tamen non eam negligat, ut ſupra n. 23. indicavit Pontius: unde quando Viri prudentes admirantur in aliquibus frequentiam communionis cautus ſit, ſuſpicetur aliquid; nam fortaſſe Pœnitentes veniunt ad ipſum ſub veſtimentis Ovium, apud alios verò tales non ſunt, apud alios præſeferunt iracundiam, obſtinationem in proprio judicio, amorem ſuarum commoditatum, fugam laborum, aliaſque imperfectiones, quas apud Confeſſarium quadam externa ſenſibili devotione, aliquibus ſuſpiriis, & lacrymulis contegunt: quare quando canes latrant, Paſtor advigilet, & meminerit 1. illud S. Thomæ 2. 2. q. 49. art. 3. — *In his quæ ad prudentiam pertinent, maximè indiget homo ab alio erudiri* — quocirca concedere

cedere

cedere prout oportet rariùs, aut crebriùs communionem Pœnitentibus cum sit opus prudentiæ, maximè indiget Confessarius, ut in multitudine presbyterorum, idest, seniorum prudentium stet, & sapientiæ illorum ex corde conjungatur: 2. deinde meminerit illud S. Philippi Nerii -- *Che nel passare da uno stato cattivo al buono, non ci va consiglio, ma nel passare dal buono al migliore vi vuol tempo, consiglio, e orazione* -- l. 3. c. 9. Vit. ex Bacci: Non est opus consilio ad suadendum alicui; ut à non frequentia transeat ad frequentiam Sacramenti, sed ad suadendum alicui, ut à frequentia Sacramenti transeat ad frequentiam majorem præsertim quotidianam, opus est tempore, consilio, & oratione.

Hæc dicta sint ad laudem diviniſſimi hujus Sacramenti, ad uberiorem Animarum fructum, & ad Sacerdotum quibus laboro institutionem, quæ omnia S. R. E., & Sapientiorum censuræ, & correctioni subjicio.

APPENDIX

De Communione in Viaticum.

CUm pagina hæc superesset vacua post impressionem præsentis Opusculi; instante Typographo placuit mantissæ loco quæstionem satis practicam enodare: An videlicet qui semel Viatico refectus fuit, possit intra eamdem ægritudinem iterum non jejunus communicare?

℟. Afferendo sententiam Eminentissimi Cardinalis de Lugo disp. 15. de Sacram. sect. 3. *nec quidquam*

de

de meo addendo: Tantus igitur Author loc. cit. putat id posse fieri subscribendo sententiæ plurium authorum quos ibi allegat; at quia ejusmodi Authores non conveniunt in determinanda distantia quæ debet intercedere ut possit iterum dari Communio ábsque jejunio intra eamdem infirmitatem; Alii enim exigunt octo vel decem dies *ut Suarez*, alii septem vel sex *ut Filliuccius quem sequitur Diana 1. tom. tract. de celebrat. Miss. resol.* 77., alii tertia die dari posse existiment *ut Ludovicus de S. Joanne &c.* Hinc Cardinalis citatus in hac Doctorum varietate dat pro regula firma & secura directiva Praxis *consuetudinem Fidelium* & cum jam *ipso teste* vigeat inter Fideles consuetudo ut iterum detur Eucharistia infirmo non jejuno intra eamdem infirmitatem post aliquot dies v. g. septem vel octo; idcirco judicat id in tali distantia posse fieri: Cum vero *ipsomet Judice* non sit sufficienter à fidelibus approbatus Usus dandi iterum Eucharistiam infirmo non jejuno proxima vel tertia die; idcirco hoc ipse non approbat: Satis hæc: Vid. de Lug. loc. cit. & la Croix lib. 6. par. 1. de Euchar. n. 613. qui videtur in ea esse opinione quod periculosè infirmi sint absolutè exempti à præcepto jejunii si commodè non possint manere jejuni ad communicandum: Verùm quidquid de ea opinione sit, ex qua ampliatur sententia Cardinalis de Lugo certum est tantam esse necessitatem ejus temporis ut Sacerdotes non multùm debeant esse difficiles in accomodando se benigniori sententiæ de iteratione Sancti Viatici.

FINIS.

DE VENERABILI EUCHARISTIA

UT SACRIFICIUM EST.

DISSERTATIO

HABITA

In Congregatione Sacerdotum Sæcularium in Domo Prof. Rom.

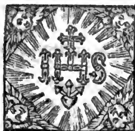
IN QUA DISCUTITUR

An & quatenus licitum, & conveniens sit Sacerdoti Missam quotidiè celebrare.

A B

ANDREA HIERONYMO ANDREUCCI

E SOCIETATE JESU.

ROMÆ, Typis Antonii de Rubeis in via Seminarii Romani, MDCCXXXIII.

SUPERIORUM PERMISSU.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apostolici.

N. Baccarius Ep. Bojan. Vicesgerens.

IMPRIMATUR.

Fr. Joachim Pucci Sac. Th. Mag. & Soc. Rmi P. Sac. Pal. Apost. Mag. Ord. Præd.

De Eucharistiâ ut Sacrificium est.

§. I.

Proponitur Quæstio.

1. Ostquam de venerabili Eucharistia ut Sacramentum est, ac de ejus debita Adoratione ejusdemque usu crebriùs, aut rariùs Laicis concedendo differuimus; superest ut de Eucharistia quatenus est Sacrificium aliquid dicamus: Profectò uberrima hic sese offerret differendi Materies sivè instituatur sermo de essentia Incruenti Sacrificii, sivè de multiplici fructu qui ab eo dimanat, sivè de obligatione Sacerdotum ad illud offerendum, sivè de aliis quamplurimis quæ ejusmodi Sacrificii oblationem vel comitantur vel subsequuntur: Nihilominus in tanta rerum copia placuit illud dumtaxat in medium proferre ac diligentius intueri, videlicet: *An & Quatenus licitum & conveniens sit Sacerdoti Missam quotidiè celebrare?*

2. Rem hanc cur cæteris præhaberem in causa fuit Propositio quædam insignis Doctoris Martini Bonaccinæ qui de Euch. disp.4. q. ultima p.7. n.17. agens de Capellano electo ad celebrandum quotidie, ait: *Obligatio Missæ quotidianæ imposita Sacerdoti intelligitur salva decentia & honestate, alioquin videretur injungi obligatio ad rem illicitam*: Superiùs autem explicans in quo sita sit hæc Honestas & Decentia addiderat: *Honestas ac Decentia postulat ut aliquando Missæ Sa-*

 sæ Sa-

ſæ Sacrum prætermittatur: Ne igitur tanti Authoris commotus ſententia Sacerdotum aliquis Religioni ſibi ducat Miſſam aliquando non prætermittere; idcirco rem hanc præ cæteris diſſerendam explicandamque ſuſcepi.

3. Verùm antequam rem aggrediar monitos velim Sacerdotes exploratum jam eſſe eos *ratione Ordinis*, *& officii* ſui Sacerdotalis graviter obligari ad Miſſam aliquoties celebrandam niſi rationabilis cauſa excuſet ita *S. Th. in* 3. *p. q.* 82. *art.* 10. *Suarez diſp.* 80. *ſect.* 1., *Vaſquez diſp.* 252. *cap.* 1. *Wieſtner de celebr. Miſs. aliiq.*, *& patet ex Trident. ſeſſ.* 22. *cap.* 1. *de Sacrif. Miſſæ*: quamvis verò non ita exploratum ſit *quando*, *& quoties* in anno ad id obligentur; videtur tamen rationi conſentaneum eam obligationem procedere in præcipuis feſtis, & maximè in illis diebus in quibus conſueverunt fideles communicare: *ex S. Thom.* Proindè diſſertatio vertetur non circa quamcumque celebrandi frequentiam; Aliquam enim vel obligatoriam vel maximè ſibi conducentem Sacerdotes pro certo habere debent, undè ajebat Suarez *monendi ſunt ut frequenter celebrent*, *& ſuadendum contrarium non eſſe in conſcientia ſecurum*: *loc. cit.* Sed tota lis erit de *frequentia quotidiana*.

4. *Quoad diſſerendi Modum* eâdem incedam via, qua in præcedentibus diſſertationibus: Proponam enim Caſum, ac deinde quæſtionem reſolvam, enodatis quę contra Poſitionem ipſam adductæ fuerint difficultatibus: Omnia propemodum ex probatiſſimis Theologis, ex Eccleſiæ Patribus, ex Sanctorum exemplis depromam. Quidquid verò de meo, ut ajunt, penu protulerim enitar ne à communiori ac magis

magis recepta Patrum, ac Theologorum ſententia diſcedat.

§ II.

Proponitur, & reſolvitur Caſus.

CAſus eſt: Titiùs Sacerdos ab eo die quo primùm ad aras operatus eſt nunquam omiſit incruenti hujus Sacrificii celebrationem ductus ea qua erat in Deum religione ac pietate: Verùm intelligens id à nonnullis minimè probari, imò a timoratis quibuſdam viris Sacrum aliquando prætermitti conſcientia motus à Theologo ſciſcitatus eſt. An, & quatenus *licitè & convenienter Sacerdos quotidiè celebret?*

℞. Supponendo ſermonem eſſe de Sacerdote qui nulla ſit cenſura impeditus, qui ſit in ſtatu gratiæ vel ſi conſcius ſit peccati mortalis nondum confeſſi Sacramentalem de eo confeſſionem præmittat, quique demùm ea habeat extrinſeca à ſacris Canonibus potiſſimum inſtituta ad Sacrificium ritè ac reverenter peragendum v.g. jejunium naturale, veſtes ſacras &c.

Item ſupponendo ſermonem eſſe de quotidiana celebratione excludente aliquot dies juxta Eccleſiæ ritum impeditos, non autem de includente eos dies; nam certum eſt nos prohiberi ſub mortali celebrare die Veneris Sancto ut habet Hurtad. de Sacr., Suarez, Vaſquez, Tanner aliique apud Buſemb. & quamvis Diana, Palaus aliique probabiliter docuerint poſſe privatim celebrari Sabbato Sancto, & die Jovis Sancto; ex variis tamen nuperis declarationibus, ac particularibus legibus alicubi ſaltem id non licet.

Item ſupponendo non adeſſe Præceptum ullum Superioris hic, & nùnc ex juſtis cauſis prohibentis

 ali-

alicui sibi subdito sacrificare; nam certè tunc subditus obedire teneretur, ac locum haberet illud *Melior est Obedientia, quam Victimæ*.

His suppositis videtur non esse licitum & conveniens per se loquendo *Celebrare quotidiè*: I. Quia Concilia urgendo, & commendando Sacerdotibus frequentiam sacrificandi nunquam expresè commendarunt ut id fieret quotidiè, sed vel omnibus diebus dominicis, & festivis solemnibus, ut voluit Concilium Rhotomagense celebratum anno 1581., vel omnibus diebus solemnibus, & Dominicis, *& sæpius si fieri possit* ut voluit Rhemense can. 8., vel *ter in Hebdomada ac sæpius* si Sacerdos sit Curatus, ut voluit Aquense, ac proindè conjectura pronum est assequi Concilia non existimasse expedientem usum quotidiani Sacrificii.

II. Quia in Templo S. Sophiæ apud Constantinopolim uti narrat Card. Baronius ad annum Christi 1054. quamvis plurimi adessent Sacerdotes non cæptum est *Sacrificare quotidiè* usque ad eum annum; unde inferre possumus apud Græcos per plura sæcula non viguisse Praxim celebrandi quotidiè nec respectivè ad Sacerdotes singulares, nec respectivè ad integras Ecclesiasticas Communitates: Imò teste Raynaudo tom. 16. Apud Latinos plerique olim Religioni sibi ducebant *celebrare quotidiè*: unde &c.

III. Quia apud Religiosas quasdam familias puta apud Carthusianos teste Petro Blesensi usus olim viguit non celebrandi quotidiè; imò citatus Author in epist. 86. agens cum Alexandro Carthusiano qui nutabat in sua vocatione ex eo quod non poterat quotidiè celebrare negat eam quotidianam sacrificationem esse Reli-

Religionem, vocat verò superstitionem, multisque argumentis ductis ex periculo non dijudicandi Corpus Domini, & ex summa munditie ad sacrificii celebrationem requisita confirmat non esse quotidiè celebrandum, ac jurè eam Praxim viguisse apud Carthusianos.

IV. Quia S. Franciscus de Assisio videtur fuisse in hac sententia quòd minimè conveniret Sacerdotibus quotidiana celebratio siquidem in epist. 12. ad Sacerdotes totius Ordinis sic habet: *Moneo præterea, & exhortor in Domino, ut in locis in quibus morantur Fratres una tantùm celebretur Missa in die secundum formam S. Rom. Ecclesiæ: Si verò in loco plures fuerint Sacerdotes, sic sit per amorem Charitatis alter contentus audita celebratione Sacerdotis alterius &c.*

V. Quia Theologi Morales admittunt Capellanum obligatum celebrare *quotidiè* posse semel in Hebdomada vacare ob reverentiam debitam tanto Sacramento seù ut ipsi ajunt *ob honestatem, & decentiam*: ita Gavant. de Rub. Mis. part. 3. tit. 12. num. 17., Bonacc., Tamburinus, Toletus aliique apud ipsos videndi, ergo juxta hos DD. minus conveniens est quotidiani sacrificii usus.

VI. Demum quia nos in opusculo præcedenti diximus regulariter non esse concedendam Laicis Eucharistiam plus quam bis aut semel in Hebdomada: Cum autem non solum eadem sed major etiam requiratur in Sacerdote dispositio ad Sacrificium; sequitur si cohærenter loqui velimus &c.

Nihilominus Ajo *Per se loquendo* licitum ac maximè conveniens esse Sacerdoti quotidie celebrare, *Per accidens* verò in aliquo raro casu posse esse aliquando

Reli-

Religiosum, aliquando etiam *Obligatorium* eidem Sacerdoti unum vel alterum diem aut etiam ulterius juxta prudentis Confessarii consilium à Sacrificando abstinere.

Probo hoc per partes: Et primò quidem quòd *per se loquendo* licitum ac maximè conveniens sit Sacerdoti quotidiè celebrare suadetur tum praxi SS. Virorum, tum sententia PP. ac DD., tum ratione ipsa ex utilitate tanti sacrificii: Suadetur *Praxi SS. Virorum* nam à primis nascentis Ecclesiæ sæculis usus invaluit apud pios Sacerdotes celebrandi quotidie: S. Andreas Apostolus testatus est de se ipso *Ego omnipotenti Deo qui unus & verus est immolo quotidie*. De S. Petro hoc affirmat Simon antiquus Author Græcus apud Turrian. lib. 8. de dogm. Car. Idem factum à S. Cassio Narniensi Episcopo narrat cum laude S. Greg. 3. dialog. c. 6. S. Basilium quotidie sacrum fecisse commemorat Amphilochius in ejus vita cap. 6. Hoc idem affirmat S. Dionysius de S. Carpo in epist. 1. ad Demophylum, & S. ipse Dionysius ne in carcere quidem à Sacrificio abstinebat ut testatur in ejus Vita Halduinus. Tribuit item S. Ambrosio quotidianam Missæ celebrationem Baronius: Item scriptor Vitæ S. Laurentii Justiniani ait Sanctum virum etiam valdè provectum ætate quotidie sacrificasse imò arguere solitum refert eos Sacerdotes qui secluso gravi impedimento quotidianum Sacrificium omitterent: De S. Francisco Borgia Soc. Jes. legitur in lectionibus Breviarii *Nunquam à sacrificando abstinuit*: De S. Cajetano Thienæo memoriæ proditum est se Neapoli olim Romam contulisse ad hunc dumtaxat finem ut Prælatum quemdam de non omittendo quotidiano Sacro commonefacere-

faceret : unde talem fuisse Praxim plurium SS. Virorum variis ac diversis temporibus certum est. Accedit etiam plures Religiosas domos ex instituto & ex approbatis Regulis habere id in usu: Accedit id olim in usu fuisse apud Monachos siquidem Cassianus l.6. de Spir. forn. cap. 8. approbat Monachorum suæ ætatis quotidiè sacrificantium consuetudinem : Quamobrem *ex praxi* constat quotidianum sacrificium licitum *per se*, *& expediens* esse.

Suadetur idipsum ex *Sententia PP. & DD.* nam tritum est illud Venerabilis Bedæ: Sacerdos non legitimè impeditus celebrare omittens quantum in eo est privat S. Trinitatem laude, & gloria, Angelos lætitia, Peccatores venia, Justos subsidio, & gratia, in Purgatorio existentes refrigerio, Ecclesiam spirituali Christi Beneficio, se ipsum medicina & remedio: Insuper S. Hieronymus l. 3. adversus Pelag. vocat Missam *quotidianum Corporis Christi sacrificium*, quod idcirco dictum existimat Gonzalez quia congruum censebat S. Doctor tantum Sacrificium quotidie peragi à Sacerdotibus. Imò DD. quidam Canonistæ ut refert Arch. apud Sylvestrum *V. Missa* q. 7. docent peccare mortaliter eum Sacerdotem qui ex negligentia omitteret quotidie celebrare innixi dicto B. Ambrosii, scilicet *Ego quia quotidie pecco*, *quotidie debeo accipere Medicinam*: *de Conf. dist.* 2. *si quoties*: Tandem eximius Suarez disp. 80. sect. 2. tom. 3. in. 3. partem apertè asserit *Per se loquendo*, *& seclusa speciali prohibitione Ecclesiæ non solum est licitum Sacerdoti quotidiè sacrificare*, *verum etiam ex se melius est magisque consulendum*: Unde ex doct. PP. & DD. per se licitum & conveniens est quotidie sacrificare.

Sua-

Suadetur idipſum *Ratione*; Nam quotidiè ſacrificare non eſſe per ſe illicitum conſtat ex eo quod id non ſit ex natura ſua malum ſed bonum, neque ſit aliquo jure poſitivo prohibitum : Idem verò eſſe expediens ac conveniens conſtat ex eo quod honor maximus per ſacrificium incruentum exhibetur Deo, ac Fructus uberrimus non in ſolùm dumtaxat ſacrificantem, ſed in univerſum etiam Orbem terrarum indè redundat ut infra videbimus.

Probo jam alteram Aſſertionis partem: Nempè *Per accidens* in aliquo raro caſu poſſe eſſe *Religioſum* abſtinere à quotidiano Sacro peragendo : Nam Timor aliquis Reverentialis, ut rectè notat Suarez tom. 1. de Rel. l. 3. cap. 2. n. 5. poteſt eſſe actus elicitus à Religione v.g. Timor de eo ne quis deficiat in debito cultu Dei : Hinc eſt quod ſi quis timeat ob urgentem & gravem aliquam occupationem ne *irreverenter & indevotè Miſſam* celebret ſicque deficiat à debito cultu Dei, & idcircò Miſſæ celebrationem omittat eliciet actum Religionis : Unde citatus Suarez loc. cit. expreſsè docet quòd aliquando *abſtinere à frequentia Communionis poſſit eſſe actus Religionis & ab ea elicitus, ſicut odiſſe Irreverentiam Dei*: Verùm ſedulò cavendum eſt ne ſub ſpecie, ac prætextu nolendi deficere à debito cultu Dei per irreverentiam, ſtudeamus commoditati propriæ qua nolimus à curis temporalibus recedere, ac pauliſper in noſmetipſos nos colligere ut Deo vacemus & Sacrum debitè peragamus : Propterea Conſilium prudentis Confeſſarii ad id poſtulandum & exquirendum erit in caſu aliquo occurrente ne vanus ſit ac palliatus noſter Timor : Accepimus in Hiſtoriis S. Petrum Cæleſtinum per quinquennium à ſa-

c rifi-

crificando abſtinuiſſe eò quod reformidaret (uti refert Petrus de Amiaro l. 1. vitæ cap. 7.) tractare tanti Myſterii Sacramentum ſed prodigiosè fuiſſe errorem dedoctum. Nam de nocte venit ad eum in viſione quidam Abbas nuper defunctus quique illi habitum Religioſum contulerat; Is illi Miſſam *cum timore & tremore* dicere perſuaſit, ac ſtatim diſparuit. Ex quo deprehendes rarum eſſe Caſum in quo *religiosè* à ſacrificando abſtineas.

Demum Probo 3. Aſſertionis partem ſcilicet: Aliquando *eſſe obligatorium* à quotidiano Sacrificio abſtinere: Nam ſi quis Sacerdos (quod Deus avertat) paulò ante v. g. nocte aut die præcedenti peccaverit, præſertim peccato carnali externo, tunc ille etiamſi pœniteat, & confeſſus ſit *regulariter* non evitabit veniale peccatum accedendo ad ſacrificandum die ſubſequenti: Ita Card. de Lugo de Euch. diſp. 15. ſect. 1. ubi ſic habet loquens de talibus Peccantibus ac deinde Pœnitentibus: *His quidem regulariter expedit injungere ut ea die qua culpabiliter polluti ſunt* (*quod idem de copula illicita intelligitur*) abſtineant; *vix enim accedere poſſunt abſque irreverentia, quæ ſit culpa venialis, niſi fortè ratio ſpecialis dictet eſſe accedendum &c.* & infra addit *Raro permittendus videtur aliquis celebrare eadem die poſt Copulam illicitam, licèt Confeſſionem præmiſerit*: Undè quamvis ad celebrandum non prærequiratur quod quis *condignam de delictis ſuis pænitentiam egerit* ſicuti conſtat ex prop. 22. damnata ab Alex. VIII., nec prærequiratur *Amor puriſſimus* ſicuti pariter conſtat ex prop. 23. ab eodem Pontifice damnata; tamen ex lege naturali ſaltem leviter obligante prærequiritur regulariter ne quis ea-

dem die aut die immediatè antecedenti peccaverit peccato præsertim carnali externo : Qua in re non facilè audiendi sunt allegantes , & obtendentes necessitatem celebrandi vel propter Capellaniam , vel propter Indigentiam eleemosinæ ; siquidem oneri Capellaniæ ipsi possunt vel per alium satisfacere vel possunt juxta multorum sententiam semel in Hebdomada vacare ac tunc vacent : Indigentia verò eleemosinæ unius vel alterius diei rarò erit tanta ut præhabenda sit ejusmodi reverentiæ debitæ tanto Sacramento : Profectò olim Sacri Canones , uti habetur cap. *Presbyter dist.* 82. non nisi post annum & dimidium gravis Pœnitentiæ permittebant ut Sacerdos in fornicationem lapsus Particeps fieret Corporis , & Sanguinis Domini , nunc autem non ne esset detestabilis inconvenientia si quis , ut Sancti Bernardi verbis utar , *auderet intingere in Sanguine Salvatoris carnes nefarias quibus paulo ante (proh dolor !) carnes meretricias attrectarit?*

Stat igitur *Per se loquendo* licitum , & conveniens esse quotidie celebrare , *Per accidens* verò aliquando *Religiosum* , aliquando etiam *obligatorium* esse à quotidiana celebratione abstinere .

Neque obstant rationes in contrarium supra adductæ : Non prima , nam ex eo quod Concilia urgendo & commendando frequentiam sacrificandi non expresserint ut id fieret *quotidiè* à singulis Sacerd. nequaquam deducitur quotidianum Sacrificium non esse magis conveniens , sed non esse obligatorium stando in jure divino, ac jure positivo communi, & insuper esse onus satis grave respectu omnium : *deducitur* igitur non esse *obligatorium* quia certè id expressissent,& propterea conveniunt Theologi apud Suarez de Sacr.disp.80.sect.2.non esse

esse obligatos singulos Sacerdotes ad quotidianum Sacrificium, quarè si id ipsi non præstent relinquunt quidem quod *per se* est perfectius, sed non delinquunt: item *deducitur* Quotidianum Sacrificium esse onus satis grave respectu omnium & idcircò Concilia legem dum ferrent pro tota communitate ejusmodi frequentiam non præscripserunt siquidem lex humana debet esse de re moraliter possibili nisi commune bonum aliud exigat: Hinc DD. quamplures ajunt quod sicubi adesset obligatio celebrandi quotidiè ea intelligenda sit *moraliter*, & *regulariter* quia aliàs esset onus intolerabile: ex Bonacc. de Euch. disp. 4. q. ult. p. 7. Tambur. de Sacr. lib. 3. cap. 3. aliisque: Dixi nequaquam deduci quotidianum Sacrificium non esse magis conveniens, nam ex eo quod legislator aliquid non præscribat nequaquam infertur illud non esse *per se*, magis conveniens: de facto S. Paulus *de Virginibus*, inquit, *præceptum Domini non habeo*, & tamen ipse Matrimonio Virginitatem præfert.

Ad 2. Esto ita invaluerit usus in eo augustissimo Templo Constantinopolitano propter aliquas circumstantias fortasse talem usum exigentes, certè apud Græcos quotidianum Sacrificium in more positum legimus; nam S. Joann. Chrysostomus hom. 5. in epist. ad Ephes. scribit quotidianam oblationem suo tempore fieri solitam; unde ex ea historia solùm confirmatur Theologorum sententia asserentium stando in jure Divino, non esse singulis Ecclesiis præceptum quotidianum Sacrificium: quanquam hodie ex jure positivo communi doceant in singulis Ecclesiis Cathedralibus Parochialibus, & Conventualibus debere quotidiè Sacrificium Missæ offerri si conveniens sit seu medio-

cris Saeerdotum numerus : ita DD. ex cap. *Cum Creatura de celebrat. Miss.* Quod vero addebatur de Latinis quibusdam religioni sibi ducentibus quotidianum Sacrificium non facit contra nos; nam cum nesciamus quinam isti fuerint, qua doctrina, & quibus occupationibus; dictamen conscientiæ quod sibi ipsi efformaverant non potest nobis pro regula ad operandum inservire.

Ad 3. Carthusianorum quos adducit Blesensis vetus illi usus postea correctus est 2.p. Statutorum cap.7. & idem insinuatur in antiqua collatione Statutorum cap. 1. ut advertit Busæus ad epist. 86. Blesensis: Quæ vero Petrus Blesensis contra quotidianum Sacrificium protulerit nequaquam sunt attendenda *per se*, *& universaliter*; nam intendebat ipse in suscepto vitæ consilio confirmare eum Carthusianum; undè ab uno extremo in quo tentabatur ille Novitius, visus est ipse in alterum dicendo, & exaggerando vergere more Patrum, qui unam Hæresim impugnantes ad oppositam videntur *aliquando* accedere.

Ad 4. Quoad S. Francisci de Assisio epistolam, respondet Joannes Eckius epistolam illam non agnosci à Fratribus Ordinis Minor. pro vera S. Francisci epistola: Wadinghus autem ad eum locum ait S. Patriarcham agere tantùm de Missa conventuali: Placet responsio Raynaudi ingenuè fatentis S. Franciscum pro ea qua erat Christiana Humilitate sicuti ea ductus virtute noluit sibi Sacerdotium, ita eadem timuisse ne plerique suorum minimè essent comparati ad quotidiè Sacrificandum ac propterea &c.

Ad 5. Fateor Theologos quamplures docere Capellanum obligatum toto anno Missas quotidie celebrare,

brare, eum posse intermittere seù vacare semel in Hebdomada; at nego rationem eam esse quam ex iis nonnulli adducunt scilicet *ne faciant rem illicitam*, sed Ratio est quia celebrare toto anno sine ulla intermissione onus nimis grave est quod imponere Fundator minimè præsumitur cum tale onus redundet semper in Sacerdotem, *directè* quidem si ipse sit electus, *indirectè* si electus sit locus ut in eo à sacerdote celebretur; semper enim celebratio quotidiana Sacerdoti incumbet: Cæterum puto Bonaccinam aliosque fuisse usos ea ratione *de illicito* non quod putaverint quotidianum Sacrum rem esse *per se illicitam*, sed quòd putarint attenta fragilitate humana *per accidens* in plerisque propter indispositionem fieri illicitam.

Ad 6. optimè respondet P. Suarez cujus verba exscribam: *Licet Laicis regulariter non sit consulendum ut quotidiè communicent, Sacerdotibus autem consulendum est ut quotidiè sacrificent: Est enim id per se loquendo melius: Nam Munus sacrificandi non est privatum sed publicum, nec prodest soli sacrificanti sed toti Ecclesiæ, & ideò dummodo indignus non sit, & moralem ac humanam diligentiam adhibeat, quamvis sit imperfectus, non debet ab hoc munere cessare: Accedit etiam quod cum sit specialiter ad hoc Munus consecratus & habet proprium ac peculiare jus ad offerendum; & habet paratum speciale divinum auxilium ut sanctè conficiat: Per hoc tamen non intendimus negare, quo minus ex reverentia, & timore aliquo die interdum hoc munus intermittere possit esse, & bonum, & utile, & alicui fortassè consulendum juxta diversas Personarum conditiones, & varias Spiritus Sancti divisiones gratiarum*. Hactenus Suarez disp. 80. sect. 2. de Sacr.

Sacr. ex quibus habes diſparitatem Laicos inter & Sacerdotes : Hæc autem Suarezi diſparitas magis apparebit ex ſect. ſequenti .

§ I I I.

Ad quid datum ſit nobis hoc Sacrificium ?

UT planè ſibi perſuaſum habeant Sacerdotes *eſſe per ſe loquendo* melius ut ipſi quotidie ſacrificent, quamvis non ſit *regulariter* Laicis conſulendum ut ipſi quotidie communicent, ut ajebat Suarez, imò ut docet Vaſquez diſp. 232. non eam ex neceſſitate in Sacerdote ad celebrandum *quotidie* requiri Sanctitatem, quam ad communicandum *quotidie* aut *bis in Hebdomada* in Laicis requirimus; Ut inquam id ſibi Sacerdotes perſuaſum habeant, ac propterea frequenter celebrent illud intelligant oportet quod citati Doctores rectè expendebant, ſcilicet, *Sacerdoti convenire munus ſacrificandi non tantum in ſuam ſed etiam in Populi utilitatem*, quæ quanta ſit pronum erit dignoſcere inveſtigando *Ad quid datum ſit nobis hoc Sacrificium?* de quo ſtatim.

Pius æque ac doctus Vir P. Leonardus Leſſius in lib. 12. de perfectionibus divinis cenſet datum eſſe hoc Sacrificium potiſſimum ad quatuor, & primò quidem ad dignitatem Religionis Chriſtianæ. *Cum enim hæc Religio ſit eminentiſſima*, inquit ipſe, *decuit etiam illam ornari, vel potius perfici eminentiſſimo Sacrificio*: Et quidem eminentiſſimo Sacrificio de facto ornatur ſiquidem Miſſa, & eſt Sacrificium, & maximam

quam-

quamdam habet excellentiam & dignitatem: *Est Sacrificium* nam in confectione Eucharistiæ verum, & proprium Sacrificium offerri docuit Trid.sess.2. cap.1. & 2. & can.1. Aliàs Ecclesia Catholica nullum haberet Sacrificium, siquidem nec oves nec boves in Sacrificium offert, neque sub hac ratione incensum adolet, sed ut Deum adoret, & Excellentiam illius recognoscat: Accedit quòd Sancta illa Hostia quæ in Missa offertur; ea ratione offertur ut protestemur supremum Dei dominium in mortem & vitam nostram, & summum ac supremum cultum illi tanquam primò principio & supremo fini nostro exhibeamus. *Maximam quamdam habet excellentiam*; nam res in eo oblata est infinitæ dignitatis siquidem Deo offertur ipse Christus Dominus sub speciebus panis & vini: Modus offerendi *in se*, & *quoad substantiam suam*; ut sic dicam, est maximè supernaturalis & divinus; nam offertur illa sacrosancta Hostia, quando vi verborum Consecrationis Corpus & Sanguis Christi ponuntur seorsim tanquam rei occisæ & immolatæ, Corpus sub specie panis & Sanguis sub specie vini: *quoad sensibilem vero actionem* est simplicissimus, mundissimus, & facillimus: offerentes autem licèt sint Sacerdotes tanquam Christi ministri; tamen præcipuus ac principalis offerens est ipsemet Christus tum quia ipse Sacrificium hoc instituit, illique virtutem & efficaciam suis meritis concessit, tum quia credibile est eum singula Sacrificia dum actu fiunt Patri suo offerre actu elicito, ut notat Suarez disp. 77. sect. 1. aliique: Hinc prima ratio Sacrificii cum sit ad tribuendum Deo honorem illi proportionatum quantum homo potest, sequitur hanc rationem in hoc Sacrificio cumulatissimè reperiri; nam

nam ut rectè expendit Suarez *Ad hunc finem aptissimà sunt omnia quæ in hoc Sacrificio interveniunt præsertim Principalis offerens, Res oblata, & Modus offerendi.* Undè non est mirum quod omnia vetera Sacrificia abolita sint post institutionem hujus in lege nova; nam ut rectè ait S. Leo serm. 8. de pass. Domini: *Nunc carnalium Sacrificiorum varietate cessante, omnes differentias hostiarum una Corporis, & Sanguinis tui implet oblatio*: Viderint proindè Sacerdotes ne tantum Sacrificium offerre negligant obtendentes indispositionem sed re vera laborem sese disponendi reformidantes.

II. Datum est hoc Sacrificium *Ad gratiarum actionem* ut habeamus quo dignas Deo gratias perpetuò agamus pro ingentibus ipsius in nos beneficiis maximè Redemptionis: ex Less. ibid. & traditum est à Trident. sess. 22. cap. 2. Hinc Irenæus l. 4. cont. Hæreses cap. 32. expresśè dicit instituisse Christum hujus Sacrificii oblationem *ne nos ingrati esse Deo videremur*: Et sanè innumera ac maxima sunt Beneficia quibus nos Deus obstrinxit: At nulla potest esse Major ac præstantior gratiarum Actio quam quæ hujus Sacrificii oblatione perficitur: Nam ad gratiarum actionem hęc potissimum pertinent 1. quod Homo acceptum beneficium commemoret & recognoscat: 2. quòd retribuat loco & tempore secundum suam facultatem: At quæso vos qua re alia magnitudinem beneficiorum Dei magis commemorare, ac cognoscere possumus quàm hoc Missæ Sacrificio quo testamur ipsum esse auctorem Redemptionis, & Salutis nostræ, ipsum misisse filium in carnem ad nos salvandos, & bonis omnibus cumulandos, ipsius voluntate pro nobis mortem suscepisse; Ipsam

Ipſam denique Mortem filii commemoramus & veluti ob oculos ponimus ? Rurſum quid præſtantius, aut gratius offerre Deo poſſumus pro acceptis beneficiis, quam Hoſtiam hanc immaculatam ipſum Dei Filium Unigenitum ? Enimvero opportunus in hanc rem detorquerem verba David in Pſalm. 115. Cum nihil habeam præſtantius quod offeram Deo meo, inquiebat ipſe, pro tam multis bonis quæ retribuit mihi *Calicem ſalutaris accipiam* : Scio hunc locum magno Patrum conſenſu intelligi de Calice patientiæ, & Tribulationis, ſed rectè iis verbis utar, & rectè verborum ſententiam exponam de hoc admirabili Sacrificio; Cum nihil habeam præſtantius quod Deo retribuam *Calicem ſalutaris accipiam*, *& nomen Domini invocabo*.

III. Datum eſt ad *Peccatorum propitiationem*: nam Trident. ſeſſ. 22. can. 2. apertè docuit hoc Sacrificium non ſolùm propitiatorium eſſe pro pœnis, ſed etiam pro culpis, nec ſolùm pro culpis levibus, ſed etiam pro gravibus : Hinc S. Cyprianus in ſerm. de Cœna Dom. dicit Euchariſtiam eſſe Holocauſtum ad purgandas iniquitates : S. Ambroſius l. 1. de officiis cap. 48. de Euchariſtia loquens *Offert*, inquit, *Chriſtus ſe ipſum quaſi Sacerdos*, *ut peccata noſtra dimittat*. At ſciſcitaberis quomòdo & qua ratione hoc Sacrificium peccata dimittat ? ℟. communem ſententiam eſſe hoc Sacrificium non habere vim remittendi peccatum mortale inſtar Sacramenti ita ut in eo qui ſola attritione diſpoſitus eſt, mortale peccatum deleat ſicut Sacramentum Pœnitentiæ : deinde neque vim habere hoc modo remittendi venialia, aut conferendi gratiæ, & juſtificationis augmentum, ſed tantùm vim habere impetrandi auxilium gratiæ quo & juſtificari à peccatis

mortalibus, & venialibus, & in justificatione sua Homo crescere possit: Undè Trid. sess. 22. c. 1. docuit *Hujus oblatione placatus Dominus Gratiam* (excitantem) *& donum Pœnitentiæ concedens crimina, & peccata etiam ingentia dimittit*: Non igitur intelligendum est hoc Sacrificium *immediatè* per se delere peccata, sed *mediatè* quatenus scilicet impetrat veram illorum contritionem & inspirationem ad rectè pœnitendum *specialiter* de peccatis cognitis, *generaliter* de oblitis vel ignotis: Quandoque verò hic Spiritus Pœnitentiæ datur tempore Sacrificii quod pro aliquo Peccatore offertur, quandoque alio tempore opportuno prout Deus providet, *intuitu* tamen *Sacrificii*: Sic multi post multa crimina convertuntur speciali auxilio Dei, & nesciunt virtute Sacrificii Missæ impetrantis tale auxilium id fieri: Quandoque aliqui non convertuntur, quia auxiliis à Deo datis non cooperantur, sed abutuntur.

Præterea hoc Sacrificium dicitur *peccata dimittere* quia remissa culpa & pœna æterna per Sacramenta & etiam culpis venialibus deletis sæpe ingens debitum pœnæ temporalis restat luendum; Ad hoc autem debitum exolvendum confert quammaximè hoc Sacrificium; applicat enim satisfactionem Christi uti habet Trident. sess. 22. c. 1. & 2. Hinc de Petro quodam pio Juvene qui Missis interesse, ac ministrare consueverat narrat Cæsarius l. 8. mir. c. 13. *Quadam etiam vice cum ministraturus Missæ Domini Caroli Abbatis quondam Vilariensis confessionem dixisset, & absolutionem devotius acciperet audivit vocem de Cœlo dicentem sibi: Dimissa sunt omnia peccata tua*: Caveant proinde Sacerdotes ne per negligentiam ac socordiam celebrare omittentes

tentes ſeipſos, alioſque privent beneficio tam grandi Remiſſionis peccatorum.

Demum IV. datum eſt hoc Sacrificium ad *Impetrationem* omnis generis beneficiorum etiam *temporalium* quatenus ſaluti conducunt : Si enim inquit Leſſius precibus Sanctorum ea ſæpe obtineri poſſunt, quanto magis hoc Sacrificio in quo id quod præ omnibus Sanctis Deo eſt acceptius, & ipſe fons Sanctitatis cum omnibus ſuis meritis offertur? Hinc Liturgiæ omnes Jacobi, Clementis, Baſilii, Chryſoſtomi non ſemel inter ſacrificandum, orandum præcipiunt pro pace, pro copia fructuum, & pro aliis id genus temporalibus beneficiis : Ac de facto plura à Deo per hoc Sacrificium impetrata eſſe Sacræ teſtantur Hiſtoriæ : S. Proſper lib. de prædictionibus Dei ſcribit ſuo tempore oblatum fuiſſe Sacrificium Miſſæ pro Dæmoniaca, atque eam à Dæmonis vexatione fuiſſe liberatam. S.Gregorius hom. 37. in Evang., & Beda 4. lib. Hiſt. Angliæ ſcribunt diverſis temporibus idem Miraculum contigiſſe ut cum Sacrificium Miſſæ offerretur pro homine captivo in alia regione poſito, & ignorante quid pro ſe fieret, ejus vincula divinitus ſolverentur ipſa hora Sacrificii : Cum itaque innumera nos circumſtent in hoc exilio Mala, cum plurimis indigeamus bonis incuria eſſet acriter reprehendenda hoc Sacrificium omittere quo illa poſſumus avertere, hæc verò nobis aliiſque comparare.

Stet igitur illud ſimplices Sacerdotes etſi nulla lege ad quotidianam celebrationem aſtringantur, nihilominus id maximè eos decere tum ob Dei cultum & honorem, tum ob Eccleſiæ fructum, tum ob cujuſque utilitatem privatam ac publicam, temporalem ac

 ſpiri-

ſpiritualem : Quamobrem ſibi incumbere Sacerdotes intelligant ita vitam moreſque componere ut quotidiè meritò celebrare poſſint , ad idque conducet tum ſæpiùs in Hebdomada confiteri , tum ſingulis diebus aliquid ſpatii rerum cœleſtium contemplationi tribuere : Profectò indiſpoſitionem ad tantum Sacrificium fruſtra excuſaverint , ſi diſpoſitionem ultrò ipſi neglexerint . Audiant ex Baronio tom. 12. qua ratione ad quotidianum Sacrificium ſe compararet ſpectatiſſimus Vir Matthæus Cardinalis Epiſcopus Albanenſis : *Servabat in Palatio Inſtituta Clauſtri , & Mundo expoſitus firmo & longo uſu , velut innato religionis propoſito à ſæcularibus vanitatibus ſe quaſi ſepto firmiſſimo ſecernebat ; cohibebat ſe intra ſe , nunquam (ſicut de quodam dictum eſt) magis ſolus quam cum aliis , nunquam magis negotioſus quam cum ſolus erat : Præſerebat cunctis operibus ſuis , omnibuſque ſanctis ſtudiis Sacrificandi Deo illum ſuum quotidianum uſum , à quo nec rei familiaris cura , nec multiplex occupatio , nec ipſa continua poſt Summum Pontificem omnium Eccleſiarum ſibi impoſita ſollicitudo eum retrahere poterat .*

Utinam pium hoc Exemplar imitantes nos Sacerdotes , & Sacrificium frequentemus , & debitam ad Sacrificium diſpoſitionem afferamus .

FINIS.

DIS-

DISSERTATIO II.

DIS-

DISSERTATIO III.

005647075